

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVIII Vasaris — February 9, 1973 Nr. 11

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DAR KARTĄ APGAVO?

SOVIETŲ - VAKARŲ ATLYDŽIO DERYBŲ STOVIS

Dėl visos eilės priežasčių, kurių svarbiausia bus santykių su Raudonąja Kinija pasilijimas, Sovietų Sąjungos diplomatinis svarbiausias uždavinys yra užtikrinti savo vakarų frontą. Tam tikslui jie siekė Europos Saugumo Konferencijos, kuri atstotų Tautos Konferenciją ir daugiau ar mažiau formaliai įteisintų dabartinį status quo. Vakarai, atmesdami bent kokią mintį apie status quo pakeitimą jėga, į tą sovietų diplomatinę ofenzivą atsakė tokiu priešpuliui: "gerai, bet prieš sutinkant su status quo reikia išsiaiškinti Vakarų Berlyno situaciją, susitarinti dėl lengvesnio žmonių ir idėjų pasikeitimo, surasti kokią komplikotą formulę dėl abipusio ir išbalansuoto kariuomenių sumažinimo".

Pirmoji kliūtis atly-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

džiui -- Vakarų Berlyno klausimas buvo išspręstas sovietams pripažinus jo dabartinį statusą. Kartu buvo sunormuoti abiejų Vokietijų santykiai. Vakarų Vokietijos gyventojai gali lengviau išvažiuoti į Rytų Vokietiją, bet ne atvirkščiai.

Apie antros kliūtis pašalinimą buvo kalbama Helsinkyje vykstančio Saugumo Konferencijos paruošimo konferencijoje. Belgijos pasiūlymas išleisti priešingos pusės stebėtojus į NATO ir Varšuvos pakto manevrus buvo Maskvos atmetas. Jos atstovas ambasadorius Malčevas aiškiai davė suprasti, kad ji priešinsis ir žmonių bei idėjų pasikeitimui: "Subkultūros plėtimui Rytuose nėra vietos!"

Toks sovietų atsakymas neturėtų stebinti. Sovietija yra uždara bendruomenė, duok tik truputį laisvės ir jos ne liks. Tą bendruomenę išlaiko tik plika jėga. Ergo, negali tikėtis, kad sovietai sumažintų "išbalansuotai" ar kaip kitaip savo jėgas.

Sovietai tačiau Nixonui viešint Maskvoje sutiko susieti Europos Konferenciją su kariuomenių sumažinimo susitarimu. Pagal tą sutikimą NATO pasiūlė sušaukti MBFR (mutual and balanced force reductions) konferenciją Ženevoje. Sovietai ilgą laiką į pakvietimą visai neatsakė. Tik likus iki pasiūlyto termino 13 dienų, Maskva staiga pasiūlė konferenciją sušaukti ne Ženevoje, bet Vienoje ir į ją kviesti ne tik NATO valstybes: JAV, Britaniją, Kanadą, V. Vokietiją, Benelux kraštus bei Varšuvos pakto -- Sovietus, Rytų Vokietiją, Lenkiją, Čekoslovakiją ir Vengriją, bet ir visus kitus Europos kraštus.

NATO dėl vietos, žinoma, nusileido, tačiau dėl dalyvių padidinimo šlausi. Dėl to, kad vakariečiai norėtų tikro kariuomenių sumažinimo, kurį galima būtų pasiekti tik mažesniame ratelyje, o ne kokio neaiškaus pareiškimo, kuris paliktų tokią pat padėtį.

Sovietai tačiau savo milžiniškas karines jėgas Europoje laiko ne eventualiam vakariečių puolimui, kurio nesitiki, atremti, bet pavergtų Rytų Europos tautų paklusnumui palaikyti, todėl jiems reikia tik bendro pareiškimo, kad dabar gyvenkime taikoje. Tokio pareiškimo jie nori iš MBFR ir Europos Saugumo konferencijų.

Išeitų, kad jie dar kartą apgavo vakariečius, bent vokiečius. Tie sutiko su status quo pripažinimu Vokietijoje, kas savo keliu veda prie status quo pripažinimo visoje Europoje, už tai praktiškai nieko negaudami atgal.

Iš kitos pusės, vokiečiai susidėjusiose sąlygose neturėjo kitos alternatyvos. Dabartinėje situacijoje jie turi laisvesnes rankas negu anksčiau, kada derėtis su sovietais galėjo tik pirmiau prancūzai ar britai, o vėliau amerikiečiai. Be to, jei sovietams negrėsė pavojus iš užsienio ir anksčiau, netgi ir šaltojo karo metu, faktinės padėties nepakeis ir visos eilės valstybių, įskaitant ir Vatikaną, oficialius pareiškimus, kad jos sutinka su status quo. Vienintelis pavojus Sovietijai gresia iš vidaus. Taip buvo jau nuo 1945 metų, taip ir liks toliau. Dėl to, kad priešpauldą galima laikinai pakeisti, bet prie jos negali amžiams priprasti.

CLEVELANDO MERAS PERK DALYVAUS VASARIO 16 MINĖJIME

Praeitą pirmadienį, vasario 5 d., Clevelando meras Ralph Perk priėmė Clevelando ALT delegaciją, išleido proklamaciją, skelbiant Vasario 16-ąją Lietuvos nepriklausomybės diena ir pažadėjo atvykti į minėjimą, šį sekmadienį, vasario 11 d. 4 val. Naujos lietuvių parapijos salėje. ALT skyrius įteikė merui Perk lietuvių tautodailės kryžius. Nuotraukoje iš kairės: Clevelando viešųjų įmonių direktorius inž. R. Kudukis, ALT Clevelando skyr. pirm. inž. A. Pautienis, Clevelando meras Ralph Perk, ALT skyr. vicepirm. B. Natkevičaitė, ALT skyr. vidaus reik. vadov. A. Jonaitis ir Tėvynės Garsų radijo programos vedėjas J. Stempužis.

Tibor Garparik nuotrauka

VLIKUI PRADEDANT NAUJĄ KADENCIJĄ

VLIKO PIRMININKAS DR. K. VALIŪNAS ATSAKO Į DIRVOS BENDRADARBĖS EMILIJOS ČEKIENĖS KLAUSIMUS

— VLIKO iniciatyva, kaip žinome, nesenai buvo įsteigta Pasaulinė Baltų Santalka — Baltic World Conference, kurios pirmuoju pirmininku Jūs esate. Kokios jos uždaviniai?

— Man jau senai rūpėjo sustiprinti mūsų organizacijų veiklą sumažinant per daug didelį organizacijų skaičių, tą mes turime lietuviškoje veikloje ir taip pat Pabaltijo veiksmų susiorganizavime. Tas jokių būdu nereikia, kad organizacijų apjungimas turėtų susilpninti jų šiandien atliekamą darbą, o priešingai, subūrus jėgas pasiekti konkretnių ir reikšmingesnių vaisių.

Mes turime gerai veikiančias baltų organizacijas Australijoje, Kanadoje, Amerikoje, Vokietijoje ir kai kuriose kitose kraštuose, bet neturėjome vienos bendros — pabaltiečių jungtinio vieneto, kuris koordinuotų laisvų pabaltiečių veiklą visame pasaulyje. Todėl aš ir ėmiausi iniciatyvos suorganizuoti Pasaulinę Baltų Santalką, kuri imtųsi tuos uždavinius atlikti.

Pagrindinis Santalkos uždavinys yra koordinuoti visų baltų politinę veiklą ir bendromis jėgomis padėti mūsų kraštams išsivaduoti iš rusų okupacijos. Konkretiai kalbant mes galime daugiau padaryti dirbdami bendrai Helsinkyje Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje, galime daugiau pasiekti įvairiose tarptautiniuose forumuose.

Vienas iš konkrečių uždavinių yra įsteigti bendrą baltų informacijos centrą. Atskirai nei viena iš Pabaltijo valstybių dėl finansinių sumetimų tokios įstaigos įsteigti negali, tad gal pavyks sutelktinėmis jėgomis tai įvykdyti.

Uždavinių yra daug ir

VLIKO pirm. dr. K. Valiūnas

juos visus čia išvardinti būtų neįmanoma, bet jie išplauks viešumon mums pozityviai ir nuoširdžiai dirbant kartu su mūsų kaimynais latviais ir estais.

— Bet jau senai veikia iš tų trijų Pabaltijo valstybių sudarytas komitetas, trumpai vadinamas BATUNu. Koks tarp jų skirtumas ir ar nebus darbų dublikacija?

— Pasaulinė Baltų Santalka yra skirta pasaulinio masto Pabaltijo politikos nustatymui, o BATUNas buvo įsteigtas, kaip ir tos organizacijos inicialai patvirtina, veikti prie Jungtinių Tautų. Darbų dublikacijos nebus, nes mes nežadame dirbti jų darbo, o jiems tik padėsime bei patarsime. Aš taip pat galvoju, kad BATUNui bus lengviau veikti turint mus užnugarį.

— Ligi šiol išeivijos lietuviai remia šias pagrindines institucijas bei organizacijas: VLIKą, ALTą ir PLB-ą, bet atsiranda vis daugiau balsų, siūlančių siekti vienos vyriausios va-

dovybės. Tuo tikslu siūloma sukviesti viso laisvojo pasaulio lietuvių politinę konferenciją. Kokia Jūsų tuo klausimu nuomonė? Ar viena vadovybė pajėgs reprezentuoti viso pasaulio lietuvių siekius ir greit bei laiku veikti progoms pasitaikius?

— Kaip jūs žinote, ir ALTA ir PLB ne kartą yra patvirtinę, kad jie visą laiką skaitė ir skaito VLIKą esančiu viso pasaulio lietuvių vyriausiuoju organu ir jokių pasikėsinimų į VLIKo vyriausią vadovybę, kuri buvo pripažinta iš okupuotos Lietuvos atvykusių po grindžio atstovų jau po II-ojo pasaulinio karo pabaigos, neturi.

Kaip mums visiems žinoma, JAV-se lietuvių veiksmų susiorganizavimas yra skirtingas nuo kitų pasaulio kraštų, todėl, kadangi ALTA veikė šiame krašte jau daugelį metų prieš B-nei čia įsikūriant. Pav., Anglijoje pirmieji ateiviai įkūrė Lietuvių Sąjungą prieš Bendruomenę būnant VLIKO sukurtai Lietuvių Chartos paskelbimu ir ji šiandien Anglijoje yra veiksnys, kuris labai pozityviai reiškiasi. Tad kuomet jūs kalbate apie siūlymus "siekti vienos vyriausios vadovybės", Jūs tikriausiai turite omenyje ALTos santykius su JAV LBendruomene.

VLIKas iš savo pusės daro kas įmanoma, kad santykiai tarp šiu abiejų organizacijų būtų galimai sklandesni ir kad jos per glaudų bendradarbiavimą prieitų prie apsiungimo.

— Ar tokia konferencija planuojama ir kas turėtų kviesti?

— Mūsų iniciatyva buvo New Yorke sukviesta kon-

(Nukelta į 2 psl.)

Prezidentas Nixonas pasveikino Raimundą Kudukį

Illinois Lietuvių Respublikonų metinis banketas sausio 27 dieną Ciceroj sutraukė gražų ir gausų svečių būrį. Jų tarpe matėsi eilė asmenų aktyvių amerikiečių politinėje veikloje, kaip ponia Joan Anderson -- pirmoji moteris išrinkta į Chicagos Sanitarinio Distrikto patikėtinio postą, Otto Danek -- Cicero miesto valdybos patikėtinis, Illinois Tautinių Grupių direktorė Glenn Jicha, Illinois Tautinių Grupių Tarybos prezidentas Joseph Zukovvski, EPA 5 regijono viceadmnistratorius Valdas V. Adamkus su ponia, Clevelando miesto viešųjų įmonių direktorius inž. Raimundas Kudukis su ponia, Cicero miesto sveikatos komisijonierius dr. Ferdinandas Kaudas su ponia ir eilė kitų

svečių kurie banketo metu buvo pristatyti vakaro dalyviams.

Banketo komiteto vardu vakarą atidarė Anotilijus Milūnas. Trumpai pasveikinęs susirinkusius, perskaitė gautą telegramą iš Tautinių Grupių Direktorius Centriniam Respublikonų komitete Washingtono Laszlo Pasztor ir pakvietė atsistojimu pagerbti žuvusius kovoje prieš komunizmą ir susikaupti šios istorinės dienos -- paliaubų pasirašymo -- proga. Himnus atliko socialistė Roma Mastienė, akompanuojant Manigirdui Motekaičiui, prie jų jungėsi visi vakaro dalyviai.

Toliau vakarui vadovauti buvo pristatytas Lygos vicepirmininkas Algis Regis, kuris sumanas su ponia ir eilė kitų

Lietuvių Respublikonų Illinois klubas išrinko inž. Raimundą Kudukį iš Clevelando (dešinėje) išsidžiausiu metų asmeniui (Man of the Year) ir per klubo metinį pobūvį Ciceroje, sausio 27 d. įteikė jam atitinkamą žymenį - skydą. Nuotraukoje kitas iškilus lietuvis inž. Valdas Adamkus (kairėje) sveikina inž. Raimundą Kudukį ta proga.

V. A. Račkausko nuotrauka

Prezidentas Nixonas...

(Atkelta iš 1 ps1.)

niai ir įdomiai tęsė vakaro programą.

Meninėj dalyje pasirodė solistė Roma Mastienė, akompanuojant Manigirdui Motekaičiui. Išpildyti kūrinių buvo nepaprastai šiltai priimti susirinkusių. Po to į salę pasipylė Šūkurių tautinių šokių grupės šokėjai vadovaujami Gražinos Vindašiūtės. Judrūs šokiai ir jaunas entuziazmas visus dalyvius maloniai nutekė.

Oficialioje dalyje, pradžioje buvo pristatyti "Life Members" -- amžninieji nariai. Tai lygos nariai, kurie per eilę metų nuosirdžiai dirba lygos labui. Šio vakaro atžymėjimai buvo skirti p. Verali Olienai ir p. Onai Biežienei. Ponai Olienai, negalint dėl sveikatos dalyvauti, atžymėjimą per p. Kazanauskienę įteikė Anatolijus Milūnas. Ponai Onai Biežienei šį atžymėjimą įteikė Albertas Vengris.

Lygos pirmininkas Kazimieras Oksas apibūdino "Man of the Year" -- iškiliausio asmens atžymėjimui statomus reikalavimus ir pristatė su sirinkusiems 1972 metų Vyra inž. Raimundą Kudukį, kuris šiuo metu yra Viešųjų įmonių direktorius Clevelando mieste. Jo žinioje dirba apie du tūkstančiai tarnautojų. Darbas sudėtingas ir reikalauja ypatingų administracinių gabumų. Inž. Kudukio darbas yra labai aukštai vertinamas. Clevelando miesto vyresnysis Ralph Perk yra išsireiškęs, kad Raimundas Kudukis yra geriausias viešųjų įmonių direktorius visoje Amerikoje.

Priimdamas atžymėjimą inž. Raimundas Kudukis savo žodyje pabrėžė svarbą lietuvių dalyvavimo amerikiečių organizacijose ir siekiant aukštesnių pozicijų. Aktyviai dirbant surandama naujų draugų lietuvių reikalams, o iš aukštesnės pozicijos geriau galima padėti ir Lietuvos bylos reikaluose.

Vėliau vakaro metu kalbėjo inž. Valdas V. Adamkus ir perdavė Anatolijui Milūnui buvusio gubernatoriaus Richard B. Ogilvie specialų atžymėjimą -- padėką už rinkiminę talką.

Vakaro metu buvo gauta eilė sveikinimų. Prezidentas Nixonas atsiuntė sekančio turinio telegramą: "Nuosirdžiausi linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams Amerikos Lietuvių Respublikonų Illinois Lygoje. Ne paprastai malonu šia proga išreikšti Jums padėką už Jūsų sunkų idėjų darbą ir pasišventimą rinkimų kampanijos metu. Taipogi norėčiau pasinaudoti šia proga ir prisijungti prie pagerbimo Raimundo Kudukio už jo nepaprastus atliktus darbus partijos labui. Ypatin-
gai tautinių ir etninių grupių tarpe. Užtikrinamai malonu žinoti, kad dinamiški jauni vyrai kaip jis, išitraukė į mūsų veiklą. Priimkite mano geriausius linkėjimus toliau tęsdami darbą suburti naują daugumą Respu-

blikonų partijoje. Richard Nixon".

Cicero respublikonų committeeman ir Lietuvių Respublikonų Illinois Lygos garbės pirmininkas John F. Kimbark iš atostogų prisuntė laišką, kuriame rašo: "Aš norėčiau pareikšti mano gilią padėką ir nepaprastą įvertinimą Amerikos Lietuvių Respublikonų Illinois Lygos už ypatingą darbą, kurį Jūs atlikote per paskutinius rinkimus. Aš sveikinu Jus ir gerbiu Jus už nepaprastas pastangas".

Sveikinimai visų dalyvių buvo labai nuosirdžiai priimti. Tikrai yra malonu girdėti, kaimūnų lietuvių darbai yra taip gražiai įvertinami.

Svečių tarpe buvo vokiečių stolas, kurie su įdomumu sekė visus įvykius. Vakaro dalyviams taipogi buvo pristatyta grupė XIX ir XX laidos lietuvių karininkų, kurie sutarė susitikti šio banketo metu.

Po oficialios dalies sekė šokiai grojant "Vidurnakčio Riterių" orkestrui. Banketo pasisekimas priklauso eilei tautininkų, kuriuos visus sunku ir išvardinti. Vakarienių paruošimui talkininkavo Cicero ponios A. Pračkailienė, Baužienė, Barkauskienė, S. Kisielienė, L. Jankūnienė, D. Milūnienė, vadovaujant M. Bikulčienei. Šeiminių susilaukė daug kompolimentų už skanią vakarienę. Loterijai po paveikslą paaukojo Dr. Aldona Valis ir Giedrė Žumbakienė. Bilietų platinimui vadovavo Aleksas Jankūnas. Baro reikalus tvarkė Marquette Parko Lygos skyrius. Pirmininkas Juozas Bacevičius, Antanas Stakėnas ir Mindaugas Stakėnas vaišino svečius. Garbės svečių priėmimą koordinavo dr. J. Briedis ir Jonas Vasaitis.

Nors rinkimai ir pasibaigė, tačiau Illinois lietuviai dirba ir toliau. Inž. Kudukis savo kalboje pasidžiaugė stipria Illinois lietuvių respublikonų veikla ir išreiškė viltį, kad ir kitose Amerikos valstijose lietuviai plės šią veiklą. (am)

Vlikui pradedant...

(Atkelta iš 1 ps1.)

ferencija ALToS ir JAV Bendruomenės bendradarbiavimui aptarti. Tos konferencijos pasėkoje ALTa ir JAV LB sutarė paskirti atstovus bendradarbiai vi mo priemonėms aptarti. Abiejų organizacijų kviešti bendri pasitarimai ligi šiol nedavė šimtaprocentinių rezultatų, tačiau, jei ir toliau bus tariamasi ir iš abiejų pusių bus parodyta gera valia mes turėtume viltis, kad bus pasiektas mūsų visų noras.

— Girdėjau, kad Jūs šį mėnesį vyksite į Europą, sugrįžęs gal painformuosite mus iš Europos politikos, Brazilskų bei kitų iš Lietuvos pabėgusių ir Europoje tebesančių lietuvių klausimais.

— Aš išskrendu vasario 9 dieną, kur liksiu tris savaites. Grįžęs mielai pasidalinsiu su jumis savo įspū-

laiškai Dirvai

DAR APIE V. BRAŽENO IR V. MEŠKAUSKO POLEMIKĄ

Š.m. sausio 12 d. Dirvos Nr. 3 buvo patalpinti V. Braženo ir V. Meškausko poleminiai laiskai. Kadangi demokratinėje, laisvoje spaudoje skaitytojų nuomonės ir kultūringos diskusijos yra mėgiamos, tai manau, kad panašiais klausimais pasisakyti atsiiras ir daugiau skaitytojų.

Vokietijos politinis likimas ir jos ateitis yra glaudžiai susijęs suokupuotos Lietuvos likimu. Todėl ir nenuostabu, kad Vakarų Vokietijos politinis posūkis Rytų link, vadovaujant socialistui kancleriui Willy Brandt daugumai patriotiniai nusiteikusių lietuvių kelia nerimą dėl Lietuvos ateities.

Didžiųjų valstybių užsienio politikoje sentimentų nėra. Čia visi politiniai ėjimai daromi grynu šalto proto skaičiavimu, dėl to joje ir negali būti jokio atsiktikimo.

Milžiniškas kapitalas sutelktas vienos tautybės, daugumo žydų, privačiose rankose, ypač anglosaksų pasaulyje, neabejotinai turi didžiulės itakos tų valstybių politinei raidai. Kapitalo prekybinei ekspansijai reikalinga laisva erdvė, nevaržoma tautinių ir miltų sienų. Tą pripažįsta ir p. Meškauskas. Internacjonalizmas, kosmopolitizmas pasaulinių pirklių idealas. Tačiau vienušiška dominacija pasaulio rinkų sukelia konfliktus bei keičia esamą santvarką, o tas jau ne-naudinga didžiojo kapitalo investuotojams. Juk ir pagal K. Markso "Kapitalą" visi didieji pasaulio karai buvo vedami dėl ekonominių motyvų. Vokietijos, kaip ir visos Ry-

džiais bei painformuosiu apie paskutiniuosius įvykius įvairiose Europos valstybėse.

— Kokie aplamai, Jūsų rūpesčiai naują kadenciją pradėjus?

— Rūpesčių, kaip visi žinom, dirbantiems ši sunkų, labai nedėkingą, bet atsakingą darbą, yra labai daug. Visi esame įpareigoti mūsų tautos, pasišvesti ir dirbti ir aš labai džiaugiuos, kad naujoji VLIKO valdyba, taip, kaip ir dvi praėjusios, kurioms man teko vadovauti, dirba su pasiaukojimu, nuosirdumu ir yra pajėgūs asmenys. Mano vienas iš didžiausių rūpesčių yra įjungimas galimai daugiau pajėgių protų mūsų darbui vykdyti.

Mums reikia konkrečių pazityvių idėjų mūsų veiklos stiprinimui, bet, nežiūrint į tai, kad mes turim daug intelektų laisvame pasaulyje, jie per daug retai įsijungia į pozityvų bendrą darbą, kokio mes iš jų galėtume laukti.

Kitas rūpestis, aišku, yra didesnės finansinės paramos mūsų veiklai ir aš manau, kad kiekvienas lietuvis, šiandien gyvenęs laisvam pasaulyje, turi pareigą remti Tautos Fondą ir tuo pačiu pagelbėti mūsų okupuotai tautai.

tų Europos, politinis likimas buvo nuspręstas Techerano, Jaltos ir Quebecko konferencijose 1943-45 metų laikotarpyje. Taigi ir W. Brandto atsiradimas Vokietijos politikos viršūnėje nėra atsiktiktinas. Jo atsiradimas yra tikišdava garsiojo MORGENTHAU PLANO, paskelbta 1944 m. rugsėjo 2 d. specialiam Prezidento F. D. Roosevelt kabineto posėdyje. Savo plane Henry Morgenthau, žydų kilmės, išdo Sekretorius Roosevelt to administracijoje, New Yorko bankininkas ir žymus sionizmo šulas Amerikoje, paskelbė nuostatus, kaip turės būti tvarkoma suskaldyta ir nuginkluota po II-jo Pasaulinio Karo nugalėta Vokietija. Pasauliniams pirkliams tada rūpėjo su tvarkyti taip Vokietijos ateitį, kad ji daugiau nei militariniai, nei prekybiniai nebūtų jų konkurentu. Tarptautinio Banko valdytojas Dr. Harry Dexter White, slapas Amerikos komunistų partijos narys, kaip paaiškėjo po jo mirties 1948 metais, H. Morgenthau dešinioji ranka, jo planą pavadino "Pasaulio šviesa", The Light of the World. (Henry Morgenthau:

"Germany is our Problem" 1945 m.)

Planą pilnai rėmė komunistai ir jų politiniai draugai (... unterstutzte die kommunisten und lhre politischen Freuden...) Plano mintimis su sižavėjęs Stalinas išplėtė savo įtaką Rytų Europoje. Taip rašė ano meto laisvoji vokiečių spauda. Der Monat, Nr. 10, 1949 m. "Geschichte des Morgenthau - Plans".

Šiandien nepaslaptis, kad tarptautinis komunizmo Oktopas su sostine Maskvoje nuo pat savo atsiradimo yra gaivina mas didžiojo kapitalo sionizmo machinacijų. Taip pat žinoma, kad jis savo šnipų tinklu yra apraizgęs ne tik pavergtas tautas, bet ir laisvojo pasaulio tautų žymesnias organizacijas bei pavienius asmenis. Dėlto ir visai nenuostabu, kad V. Braženas Maskvos agento turėtų paieškotipo savo lova; kaip pataria jam savo laisve V. Meškauskas, juo labiau, kaip žinome iš netolimos praeities, Maskvos agentą, V. Alseikos asmenyje, per eilę metų negalėjo pastebėti ir mūsų VLIKas prie savo stalo.

J. V. Sūduvas

ŽODELIS JONUI PASKUTINIAM

Jonas Paskutinis, pastebėjęs kokį įspūdį jam padaręs Vytauto Alanto romanas Šventaragis (Dirva, 24.1.73), toliau rašo, kad labai susijaudinęs, tariant jo paties žodžiais, jam "kažkoks drebulys perlėkė per kūną", kai jis perskaitęs, kad krivis Kernius

pasakęs, jog "kryžininkai ir ietimi perversi ir žiebėdami dulkes nesiliauja kvaksėję apie savo Dievą ir mykia giesmę kažkokiai šventai mergai".

Jonas Paskutinis jaudinasi už miršdamas, kad Alantas rašo apie XIII amžių. Tada tarp lietuvių ir kryžininkų vyko žūbtutinės rungtynės ne tik karo lauke, bet ir pasaulėžiūrų srityje. Nei vieni, nei kiti komplimentais nesibarstė: buvo žvanginami ginklai, bet buvo varoma ir arši propaganda, kalbant šių laikų terminologija, Kryžininkai netik šmeižė ir pravadžiaavo lietuvių žmogėdromis, laukiniais žvėrimis ir pan., bet ir iš paskutinių jų niekio jų dievus, vadindami juos velniais, demonais, piktomis dvasiomis ir t.t. Tad pagal Joną Paskutinį išeitų, kad lietuviai kažkodėl neturėjo teisės kryžininkams atsilyginti tuo pačiu! Jis per neapsižinėjimą tą žodį išima iš konteksto ir be reikalo "susidrebina" perkeldamas jį į mūsų laikus ir darydamas klaidingas išvadas. Griežtai priešingų pasaulėžiūrų konvotojai negalėjo švaistytis komplimentais ir kalbėtis naujųjų laikų salonų rafinuota kalba.

Jonas Paskutinis sako supratęs, kad "tokia šv. merga" esanti "katalikų labai mylima ir gerbiama šv. Mergelė Marija". Taip į ją žiūrima šiais laikais, bet XIII amž. lietuviams ji nebuvo nei mylima, nei gerbiama. Ogi Jonas Paskutinis pagalvotų, kokio yra baisi šlykštybė žudyti ir plėšti prisidengiant nekalto šv. Mergelės vardu, kaip tai darė kryžininkai? Ar begali būti dar didesnis jos pažeminimas ir išniekinimas?

Petras Šalutinis

IMMEDIATE OPENINGS FOR OWNER OPERATORS & BROKERS Must have experience in driving tractor. Semi equipment. Highest percentage & benefits paid. Call 216-545-5467 THE LAKE SHORE MOTOR FREIGHT CO. 1200 S. State St. Girard, Ohio 44420 (9-11)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINĮ - DOVANĄ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITES PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA

Tel. (212) 581-6590 (212) 581-7729

1776 Broadway, N. Y. 10019

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminėms. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	435-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	342-4240
• BROOKLYN, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	467-6465
• BUFFALO, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
• CHICAGO, ILL. — 1855 West 47 Street	376-6755
• CHICAGO, ILL. 60629 — 2608 West 69 St.	925-2787
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N. J. — Freewood Acres, Rt. 9	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
• LOS ANGELES, CALIF. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
• NEWARK, N. J. — 378 Market Street	642-2452
• NEW YORK, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
• NEW YORK, N. Y. — 141 Second Avenue	475-7430
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
• RAHWAY, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
• SOUTH RIVER, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
• SYRACUSE, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N. J. — 1152 — Deutz Avenue	392-0306
• UTICA, N. Y. — 963 Bleecker Street	732-7476

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N, VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAJDOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRAŠANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

OKUPUOTOS LIETUVOS AGENTŪRA MASKVOJE

Didžiojoje ir begėdiškoje valdyboje, kur okupuota Lietuvos vyriausybė vaidina Sovietinės valstybės kažin kokią beveik nepriklausomą vienetą, Maskvoje veikia Sovietinės Lietuvos atstovybė!

Ši įstaiga yra vienas iš daugelio kanalų, pro kuriuos Maskva valdo ir prižiūri savo pavergtas teritorijas. Tokių "atstovybių" Maskvoje daug: Estijos, Latvijos, Gruzijos, Armenijos ir kt.

Visas teritorijas Maskva prižiūri ir išnaudoja betarpiškai, per savo satarapus, gyvenančius "draugiškose" respublikose. Tačiau tų "respublikų" savistovumo iliuzijai sudaryti, Maskvoje veikia ir šitokios "atstovybės".

Tuo tarpu kalbame apie okupuotą Lietuvos atstovybę Maskvoje, kuri turi ir savo oficialų pavadinimą: LTSR atstovybė!

Jonas Valaitis, vienas iš "Vienybės" redaktorių, kuris turi dideles lankymosi privilegijas okupuotose Maskvoje, savo redaguojamame laikraštyje pilnai aprašo savo "įspūdiuose" "kas įdomiausia Lietuvoje", tos tragiškos komiškos įstaigos funkcijas ir darbo uždavinius ("Vienybė", Nr. 15).

"Atstovybė" liko tuose pat namuose, kuriuos Nepriklausoma Lietuva nupirko Maskvoje, Vorovskio gatvė Nr. 24. Dabar "atstovas" yra mažai žinomas asmuo Stanislovas Jaruševičius.

Iš tikrųjų, būti "atstovu" dabar ir anksčiau, yra absoliutus skirtumas. Pirmiau, Lietuvai esant nepriklausomai, Lietuvos atstovas sekė sovietinės valstybės politiką, turėjo šifruotus ryšius su savo kraštu. Jis atstovavo Lietuvą svetimoje valstybėje ir, esant reikalui, gynė Lietuvos interesus.

Kitaip yra dabar. Stanislovas Jaruševičius yra ne kas kitas, kaip paprastas Maskvos pareigūnas, kuris, reikalui esant, Vilniuje esantiems pareigūnams praneša tai, ką jam paveda Kremlius.

Jonas Valaitis vaizdingai nurodo, kad "atstovybė" yra paprasta komunikacijos agentūra. Ar vienkiemių perkėlimas į kolūkines gyvenvietes, ar "naujo kaimo" projektavimas ir statyba -- viskas tai Kremliaus dispozicijoje. "Atstovybė" pasiteirauja ir praneša Vilniui. Netgi dėl paskolų padidinimo į kolūkines gyvenvietes besikeliantiems naujakū-

riams "atstovybė" turėjo pasirūpinti ir gauti apmokėjimą iš savo prievaizdų Kremliuje!

-- Lietuvos problema perauga į sąjunginės svarbos klausimą, -- teigia J. Valaitis, tuo įrodymas: akiplėšiškos okupacinės valdžios visišką okupuotą Lietuvos teritorijos savistovumo neigimą.

"Atstovas" Jaruševičius papasakojo J. Valaičiui, kad, dargi, trumpučiu Vilnius - Trakai geležinkelio ruožo elektrifikacijos klausimas turėjo būti, per "atstovybės" ryšį, sprendtas... Kremliuje! Ką bekalbėti apie stambius ir principinius sovietinės, baudžiavinės buities problemas bei dilemas. Visa tai tvarkoma siuzereno ir vasalo santykiais: Maskva įsakė, Vilnius atliko!

Greta buitinių reikalų, "atstovybė" įjungta į stambų istorinių tiesų kraipymo darbą. J. Valaitis skelbia: "atstovybės pastangomis Maskvoje sukurta draugija, tirianti Lietuvos revoliucinę praeitį."

Tai yra labai būdinga visoms Maskvos okupuotoms teritorijoms. "Revoliucinė" praeitis yra kėslas iškreipti okupuotos tautos istorinius faktus. Visad stengiamasi "irodyti", kad tik "draugystė" su Maskva buvo kultūrinės ir ekonominės palaimos faktoriai. "Revoliucinė" praeitis yra falsifikuotieji praeities faktai, įrodą Maskvos direktyvas.

Be to, "atstovybė" aktyviai talkina intelektualiam lietuvių tautos genocidui. "Atstovybė" tal-

Sukilimas buvo pradėtas sausio 9, paskelbiant Šilutėje susidariusio Krašto Gelbėjimo Komiteto atsisaukimą, kuriame pranešama, kad 1) krašto direktorijai ir valstybės taryba atstatytos, 2) Gelbėjimo Komitetas perima krašto valdžią, 3) E. Simanaičiui pavedamas per tris dienas sudaryti naują direktoriją, 4) abi krašto kalbos turi lygias teises, 5) senosios direktorijos visiems nuteistiems politiniams kaliniams gražinama laisvė, 6) valdininkai privalo pasilikti savo vietose ir sąžiningai eiti pareigas, 7) algos mokamos aukso valiuta, 8) krašto tvarkai išlaikyti skelbiamas išimties stovis, 9) nusikaltėlius viešajai tvarkai ir naujai valdžiai baus išimties teisimas. Po atsisaukimo pasirašė: Martynas Jankus, Jurgis Strekys, Jurgis Lebartas, Vilnius Šaulinskis ir Jurgis Bruvelaitis.

Klaipėdiečiai palankiai sutiko atsisaukimą ir sausio 10 beveik visas kraštas sukilėlių buvo užimtas. Sausio 11 sukilėlių dalinys pasiekė ir pačią Klaipėdą. Jonas Budrys neturėdamas pakankamai jėgų ir, be to, norėdamas išvengti kautynių, pasiuntė į prefektūrą parlamentarą pranešti, kad sukilimas esąs ne prieš prancūzus, bet prieš vokiečių direktoriją, ignoruo-

kina šimtams lietuvių jaunuolių išsiskverbtį į Maskvos mokyklas, o iš čia "įsidarbinti" milžiniškoje sovietinėje teritorijoje...

Nepriklausomos Lietuvos metais, namas Vorovskio gatvėje Nr. 24 buvo apsuptas tirštu sovietinių agentų bei šnipų tinklu. Jie sekė kiekvieną Lietuvos atstovybės durų varstymą.

Dabar kitaip. "Draugiškos" sovietinės respublikos padėtyje, ši "atstovybė" yra eilinė net nereikšminga sovietinė įstaigėlė. J. Valaičio išpūdžių pynė visa tai puikiai parodo. (cp)

BANAČIO

"JURATĖ IR KASTYTIS"

Trijų veiksmų opera trijose plokštelėse

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

praneša visuomenei, kad jau išleidžia šią operą plokštelėse. Užsisakantieji plokšteles iš anksto — iki balandžio 1 d., jas gali įsigyti už 15 dol., vėliau jų kaina — 17 dol.

Užsakymus su čekiu prašome siųsti šiuo adresu:

LITHUANIAN OPERA OF CHICAGO

6905 So. Artesian Ave.,

Chicago, Illinois 60629

PENKIASDEŠIMTOSIOS KLAIPĖDOS ATKOVOJIMO METINĖS (2)

DR. J. ŽMUIDZINAS

Jančią lietuvių, ir todėl reikalauja perduoti miestą sukilėliams. Komisaras Petisnė atmetė sukilėlių reikalavimą ir pareiškė, kad prasidėjus karo veiksams, valdžią parems Klaipėdos prancūzų ginkluotų pajėgų viršininkas majoras Thibaut. Sulaukęs neigiamo atsakymo, sukilėlių vadas J. Budrys pasiuntė Komisarui Petisnė ultimatumą: jei sukilėliai nebus įleidžiami į miestą, jis įsakys pradėti kautynes. Tuo tarpu abi šalys skubiai joms ruošėsi. Sukilėliai telkė stipresnes jėgas Klaipėdai apsupti ir be didesnių nuostolių ją greičiau paimiti.

Po kelių dienų kautynių, sausio 15 kpt. Mykolo Kalmantavičiaus, tuo met save vadinusio Bajoru, trijų kuopų dalinys atžygiavęs iš Pagėgių, įsiveržė į Klaipėdą ir paėmė prefektūrą, kur buvo susitelkusi prancūzų igula ir vokiečių žandarai. Kautynės buvo baigtos, ir Petisnė pasirašė Jono Budrio paliaubų. Dėl jų buvo susitarta, prancūzų kareivius paliekant laisvus kareivinių rajone ir jiems gražinant ginklus.

Klaipėdos sukilimo aukų buvo palyginti nedaug... Kautynėse žuvo dvidešimt sukilėlių - lietuvių savanorių, du prancūzų kareiviai ir vienas vokiečių žandaras.

***

Po keturių dienų Klaipėdą paėmus, M.L. Gelbėjimo komitetas susirinkęs Šilutėje priėmė reikšmingą deklaraciją prašydamas kraštą įjungti autonominiu pagrindu į Lietuvos valstybę. Lietuvos seimas sausio 24 šią deklaraciją palankiai sutiko ir patvirtino Steigiamojo seimo 21 metais priimtus principus Respublikos ir K. krašto santykiams nustatyti ir pavedė vyriausybei juos įgyvendinti.

Kiek Klaipėdos sukilimas kariškai pasiekė, tiek diplomatiškai jis susipainiojo, tapdamas sunkiu tarptautiniu klausimu, kuriuo buvo suinteresuoti ne tik Aliantai, bet taip pat Lenkija, Vokietija ir Sovietų Rusija. Iš pradžių Aliantai Lietuvos vyriausybę spaudė demaršais, o vėliau vis ir vis griežtesnėmis notomis, grasinimais.

Pirmiausia Lietuvos vyriausybė teko sutvarkyti sukilėlių santykius su Aliantų valdžia Klaipėdoje, nes Prancūzijos Charge d'Affaires Jean Padovani pranešė mūs vyriausybei, kad Ambasadorių konferencija siunčia į Klaipėdą savo ypatingą komisiją, kuri sudarysianti laikiną valdžią kraštui tvarkyti. Paminėję Padovani, norėtume pastebėti, kad, tur būt, išskyrus Sorbonnos mokslininką klabininką A. Meiliet, jis buvo tada vienintelis visam pasauliui prancūzas mokėjęs lietuviškai. Mykolas Vaitkus savo Atsiminimų V t. duo-

da įdomių, niekur neaptinkamų rašytinių žinių apie šį Korsikoj gimusį karingą diplomata, atvykusį Lietuvon su Prancūzijos karo misija: autorius jame atskleidžia vieną Jean Padovani ir mūsų pionierės vaidilos Unės Babickaitės intymų santykių skirsnį. Be to, Vaitkus ten savo plunksna, prašokančia teptuką, nupiešia Padovani išorės ir vidaus portretą, realistiškai išbaigtą iki nuostabų sukeliančių smulkmenų: stačiai tik imk ir įrėminęs į kabiną portretų galerijoje...

E. Galvanauskas gavęs iš Padovani pranešimą, pažadėjo palengvinti tos komisijos darbą ir pranešė, kad Lietuvos vyriausybė tam tikslui pasiųs savo specialų atstovą. Juo sutiko būti autoritetingas ir Europoj žinomas žmogus, pirmasis Lietuvos prezidentas A. Smetona.

Ir tikrai, sausio 25 atvyko ta Ypatingoji Aliantų Komisija, sudaryta iš prancūzo, anglo ir italo. Ši komisija išleido gyventojams atsisaukimą, kad norinti atstatyti tvarką ir sudaryti laikiną vyriausybę, o Gelbėjimo Komitetui įteikė ultimatumą reikalaujama demobilizuoti sukilėlius ir jam pačiam atsisistatydinti. Gelbėjimo Komitetas atsakydamas į ultimatumą, paklausė, ar tatai reiškia karo paliaubų nutraukimą? Komisija tuo atsakė, kad paliaubos tebegaliojančios, bet jos nariai savo atstovaujančioms valstybėms pranešė, kad Gelbėjimo Komitetas nesutinkas demobilizuoti sukilėlių ir pasitraukti. Tuo pat metu sukilėlių kariuomenės vadas Jonas Budrys Ypatingąją Komisiją išspėjo, kad remdamasis karo stoviu, pavartosias visas griežčiausias priemones prieš tuos, kurie kėsinsis nuversti revoliucinę valdžią. Direktorijos pirmininkas E. Simonaitis, demonstruodamas, kad jis visiškai nepaiso Ypating. Komisijos grąsinimų, į direktoriją pakvietė dar du Gelbėjimo Komiteto atstovus: dr. Viliją Gaigalaitį ir ūkininką Kristupą Lėkšą.

Tai tuo didžios politinės įtampos metu, Antanas Smetona, kaip Lietuvos vyriausybės aukštasis įgaliotinis Klaipėdos kraštui, su savo sekretoriu Antanu Merkiu sausio pabaigoje išvyko Klaipėdon. Kiek diplomatinę jo misiją sunki, jis patyrė iš pat pradžių. Pasak B. Balučio, pirmasis posėdis buvęs audringas. Komisaras Petisnė režęs pamokslus ir grąsęs. Visuomet ramus A. Smetona, savo ir Lietuvos savigarbą išlaikydamas, švelniai atsakė: -- Aš čia ne mokinsiu, bet Lietuvos įgaliotinis ir buvęs Lietuvos prezidentas.

"Savo rimtu taktu jis netrukus visa reikalą į tinkamą vagą įstatęs". Ir anot Balučio prancūzai nurimo ir atitraukė savo kariuomenę ir du jų karo laivai ir vienas anglų

irgi išplaukė.

Ambasadorių konferencijos nusiteikimą Lietuvos atžvilgiu švelnino dar ir ta aplinkybė, kad Japonija ir Italija Klaipėdos klausimu nesiinteresuavo, Prancūzija turėjo rūpesčių su sausio 10 okupuotu Ruhr kraštu, o D. Britanija buvo palanki Lietuvai Klaipėdos atžvilgiu. Daugiausia triukšmo kėlė Lenkija, kurios spauda Lietuvai grasino karu.

Po mėnesio trukusio diplomatinio tasymosi, Ambasadorių konferencija nutarė vasario 16 Klaipėdą perduoti Lietuvai su tam tikromis sąlygomis, kurios, deja, buvo nelengvos.

Tas santarvininkų nutarimas perduoti Lietuvai Klaipėdos suverenumą sukėlė mūsų vyriausybei didelį galvosūkių, nes dėl jame išdėstytų sąlygų jis Lietuvai buvo labai nepalankus. Tai kas buvo darytina? Priimti jį, ar atmesti? Abejais atvejais mums būtų buvo negerai.

Tad rasta išeitis: šį klausimą spręsti tiesioginėmis Lietuvos ir santarvininkų derybomis. Pažymėjus, šios derybos truko iki 24 metų vasario pradžios, nuo kada jos buvo perduotos Tautų Sąjungos Ženevoje trijų narių komisijai sudarytai iš amerikiečio, olando ir švedo. Jai pirmininkavo idealistas amerikietis demokratas, didelis prezidento Wilsono idealų gerbėjas ir jo draugas Norman Davis. Lietuvai atstovavo B. Balutis ir V. Sidzikauskas. Derybos buvo labai sunkios ir truko 3 mėnesiu kol, pagaliau, 24 m. gegužės 8 Klaipėdos konvencija ir statutas buvo pasirašyti.

(Nukelta į 4 psl.)

VIENINGAI LIETUVOS KELIU

Vasario 16-ji yra netikėtai pati didžioji ir garbingoji lietuvių tautinė ir valstybinė šventė, bet ir kiekvieno lietuvių konkrečios aukos diena. Vasario 16-sios progą kiekvienas gyvas lietuvis netikėtai atnaujina asmeninį ryžtą kovoti ir dirbti už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, bet pinigine auka jungiasi su visais broliais į vieningas gretas finansuoti tuos darbus, kurie laisvę ir nepriklausomybę artintų. Tradiciniai ašvinimo darbams ir žygiams finansuoti Vasario 16-sios laikotarpyje aukas kaupia JAV tik Amerikos lietuvių Taryba bei jos padaliniai. ALTA ir dabar efektingai ir energingai dirba laisvinimo darbą JAV ir savo surinktomis lėšomis dalinasi su Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komitetu, kuris yra aukščiausias lietuvių tautos politinės valios reikėjas ir vykdytojas, jai pačiai to negalint.

Tačiau jau kuris laikas kelios organizacijos Vasario 16-sios laikotarpį išnaudoja aukų rinkimui savo organizacijų reikams. Tokia nevienybės demonstracija trukdo aukų kaupimą Lietuvos laisvinimo reikalams ir netarnauja geriausiems lietuviškiems interesams. Apgailėstaudama tokią padėtį LKDS ragina visus lietuvius laikyti tradicinio nusistatymo ir tvarkos, būti duosniems ir savo vienin-gumu tarnauti geriausiems lietuvių tautos ir laisvinimo darbo interesams.

LKDS Centro
Komitetas

PENKIASDEŠIMTOSIOS KLAIPĖDOS ATKOVOJIMO METINĖS...

(Atkelta iš 3 psl.)

Didelis buvo lietuviams džiaugsmas, kai po dviejų mėnesių, 1924 liepos mėn. du JAV karo laivai Flusser ir Reid padarė vizitą Klaipėdai. Tai buvo pirmas draugiško laivyno vizitas po tiek šimtmečių atgautame Lietuvos uoste. Lietuvos valdžia ir visuomenė labai džiaugsmingai sutiko Amerikos jūrinių kuo svetingiausiai vaišino Viktorijos viešbutyje ir gražiam Girulių sode, netoliese nuo Klaipėdos. Amerikos laivyno kpt. Berrien, atsakydamas į Guveratoriaus tostą tarp kitko pasakė: "Amerikos laivyno admirolas žadėjo šiais metais atsilankyti Klaipėdoje, bet negalėdamas tai pats atlikti, atsiuntė mane, kaip savo atstovą. Man malonu šis vizitas padaryti ypač dėl to, kad lietuviai, kurių apie milijonas gyvena Amerikoje, mums ypač gerai pažįstami. Mes gerai esame susipažinę su ta kova, kurią lietuviai vedą už savo nepriklausomybę. Užjaučiame jų pasitangoms būti nepriklausomais ir keliu taurę už lietuvių tautos pasisėkimą".

Reikia tik didžiulis, kad, vos prieš šešerius metus atsistačiusios Lietuvos valstybės diplomacija sugebėjo sekmingai apginti šį gyvybinį lietuvių tautos reikalą, užtikrindama teisiškai, t.y. daugiausia tarpvalstybine sutartimi Klaipėdos krašto įjungimą į Lietuvos valstybę.

Taigi mūsų diplomacija atsieikė tai, ko nepavyko atlikti eilei Lietuvos valdovų: Mindaugui, Gediminui, Algirdui, Kęstučiui ir Vytautui, nors tam ir buvo jų daryta didelių pastangų.

***

Deja, neilgai Klaipėda glaudėsi prie Lietuvos, nes atėjo Hitleris, o su juo ir mums ultimatus smurtu išplėšęs Klaipėdą iš Lietuvos.

O šandien Klaipėdos kraštas, kaip ir visa Lietuva, yra okupuotas, paverstas Sovietų karo laivų baze. Mieste ir krašte knibžda rusiškasis galvalas.

Putinas savo 1964 metais rašytame eilėraštyje Priešinga ateitis, skirte Donelaičio 250 metų metinėms, bet režimo nepraleistame, nusakoma tą Klaipėdos padėtį. Ten be kitko skaitome:

"Pasikeitė laikai,
Nebėr nei amtmono,
Nei Dikso,

Nebėr dosningo Krizo-
Tik būrų žemėjsmirdų
Dar daugiau privi-
so..."

Šią 50-ties metų su-
kaktį švęsdami ir šiais
prikeltais atsiminimais
gyvendami, argi mes ne
skraidom dvasios spar-
nais virš Baltijos jūros?

Tad teišsipildo mūsų
visų noras, kad Baltija sa-

vo gintaruotais vandenais
amžinai skalanduo-
tų ir jungtų legendarines
Palangos ir Klaipėdos
krašto aukso smėlio kra-
tus ir kad juose vėlple-
vesuotų suverene Lietu-
vos vėliava ir skambė-
tų, kaip andai ten skam-
bėjo, daina:

Į jūrą žemaičiai,
Į jūrą aukštaičiai
Į jūrą visa Lietuva...

A.A. Antanina Mockaitė — Drevinskienė

Netikėtai gauta žinia iš Kanados, Montrealio, kad š.m. sausio 20 d. po ilgos ir sunkios ligos iškeliavo į amžinybę Korp! Neo-Lithuania filisterė dr. Antanina Mockaitė-Drevinskienė. Buvo Nepriklausomybės kovų partizanė, buvusio Teisingumo viceministerio ir Korp! Neo-Lithuania vieno iš steigėjų, teisininko, filisterio Antano Drevinsko, žuvusio Sibiro tremtyje, našlė.

Kol kas neturime smulkesnių žinių apie A. Drevinskienės nueitą gyvenimo kelią. Reikia manyti, kad po šios žinutės paskelbimo, atsiras iš jos buvusių vienminčių filijų, kurios plačiau išsamiau apžvelgs jos praeitį. Tiek tik žinoma, kad A. Drevinskienė buvo gimusi 1897 m. Raseinių apskr. Nemakščių valsč. Taubučių dv. Vyras Antanas Drevinskas 1940 m. VI. 15 d. Sovietų Sąjungai karinėmis jėgomis okupavus Lietuvą, pirmomis dienomis buvo areštuotas, ištremtas į tolimą Sibirą ir ten žuvo. Gi žmona išsivengė tremties. 1944 m. pasitraukė į vakarus, vėliau apsigyveno Kanadoje kur ir pasimirė.

Viena iš A. Drevinskienės artimesniųjų draugių filija J. Jadvyga man rašo. Nelengvas buvo jos nueitas kelias čia Kanadoje. Visiškai viena svetimame krašte, vargo sunkiai pelnydama sau duonos kasnį. Pagal išgales rėmė lietuvišką veiklą, spaudą, o ypač lietuvišką knygą. Mes jau nesnieji stebėjomes jos ryžtą ir energiją. Pasakojimai jos gyvenimo metai buvo sunkūs, nes ligos vargino. Nemėgo kalbėti apie mirtį, nes visa savo būtybe troško gyventi ir neprarado vilties į šviesų Lietuvos laisvės rytojų. Paskutiniaisiais metais gyveno globoje M. N. Pr. seselių namuose Montrealyje ir džiaugė-

si sulaukusi korporacijos Neo-Lithuania 50 metų sukakties.

Po mirties jos stalčiuje buvo rastas mažas popierio ryšulėlis ir pareikštas Antaninos paskutinis noras, kad tai yra jos brangiausias turtas, kuris turi keliauti kartu su ja į amžinybę. Kaippažiūrėjome į tą brangenybių ryšulį, tai visi giliai tapome sujaudinti. Ten radome žiupsnelį jos gimtosios žemės, duonos plotkelio pavidalą ir įvairių sudžiovintų gėlyčių iš taip jai brangių ir numylėtų gimtosios Žemaitijos laukų. Taip Korp! Neo-Lithuania filisterė Antanina Drevinskienė mylėjo savo tėvynę Lietuvą ir tvirtu žemaitišku žingsniu per visą savo gyvenimą ejo pasirinktuju keliu -- Pro Patria.

Kaip daugeliui, taip ir Drevinskų šeimai ištiko liūdnas likimas. Vyras ištremtas į tolimą Sibirą žuvo, gi žmona pasitraukusi į vakarus, vėliau apsigyvenusi Kanadoje, nesulaukė atgimtosios Lietuvos, iškeliavo į amžinybę. Tebūnie jai lengva svetinga Kanados žemelė.

Kaip filijos taip ir neolitanai savo širdyse turime abu su skausmu prisiminti.

J. Jurevičius

CHICAGOS LIETUVIŲ FRONTO BICIULIŲ VISUOTINO NARIŲ SUSIRINKIMO P R A N E Š I M A S

Šių metų sausio 31 d. Jaunimo centre įvyko Chicago LF bičiulių visuotinis susirinkimas, susipažinęs su spaudoje ir privačiai iškilusiomis diskusijomis, ryšium su kelių Cicero gyventojų organizuota vaikų ekskursija į pavergtą Lietuvą priėjo išvadą, kad nei Chicagoje, nei kur kitur gyvena frontininkai prie šios ekskursijos nėra jokių būdu prisidėję ir nieko bendro su ta akcija neturėjo.

Jaunimo peticija ir pareigos ištesėjimas

J. Šlajus

Jau pusmetis, kai ant-rasis Jaunimokongresas praėjo, tačiau to kongreso vykdytojai dar ir dabar nėra užbaigę visų išsipareigojimų. Laikas nuo laiko Chicagoje, o tikriausiai ir kitur, darsusirenka kongreso pareigūnai neužbaigtiems darbams sutvarkyti ir užbaigti. Netenka abejoti, jog JK vadovai, jo atstovai ir iš tolimųjų kraštų suvažiuavę jaunimas parodė lietuvišką ryžtą ir pasiaukojanti pareigūnų. O JK dirbė jauni vadovai parodė nepaprastą pasiaukojimą ir pasiimtų pareigų atsakingumą bei jų vykdymą. Ir tai nėra jaunimo glostymas, o tiesa, nes man teko iš arti matyti JK ruošos eigą ir stebėtis rinktinių jaunuolių nepaprastą ištvermę, atsisakymu nuo laisvalaikio, pramogų ir miego. Jaunatviškas entuziazmas vyravo ir JK eigoje. Atrodė, kad šnekos žmonės ir straipsniai laikraščiuose, jog mūsų jaunimas svetimėje ir atitrūksta nuo lietuviško branduolio -- perkeltas baiminimasis. Suprantama, būtų vėl kita šnėka į mūsų jaunimo lietuviškumą pažvelgus bendrai iš esmės. Tačiau netenka abejoti, jog JK-sas mūsų jaunimui teigiamai yra davęs organizacinio sustiprėjimo ir patirties, o lietuviškai bendruomenei gerą įnašą.

Ir taip gražiai viskas vyko kongreso ruošoje ir jo eigoje. Uždarius II PLJK, rinktieji atstovai išvažinėjo į savo kraštus, į gyvenvietes. JK atstovai sugrįžo išsipareigoję tęsti išsipareigojimus bei vykdyti kongreso nu-

Viešai ar privačiai parodytos tendencijos LFB organizaciją ar jos paskirus narius sutapatinti su ta ekskursija yra visiškai prasišalimas su tiesa ir duoda pagrindo pagaltoti apie šitų nepagrįstų gandų skleidėjų norus visuomenės aktyse diskredituoti mūsų organizaciją ir jos aktyviuosius narius.

Chicago LB bičiuliai prašo lietuviškosios veiklos vieningumu susirūpinusių visuomenę atkreipti ypatingai kritišką dėmesį į šitų nepagrįstų gandų skleidėjų ir pasmerkti jų akciją, norinčią sukompromituoti lietuviškame veikime nusipelnusius asmenis.

Susirinkimo įgaliota Chicago LF bičiulių valdyba: Dr. Adolfas Slezas, pirm. Juozas Baužys, Stasys Džiugas, Kazys Kriaučūnas, Rimas Rudys. Chicago, sausio 31, 1973

tarimus. Skaitėme spaudoje, jog sugrįžę JK atstovai įnešė pagyvėjimo lietuviško jaunimo veikloje, bet, atrodo, ilgai niui visa tai grįžta į pirmykštę vėžes. Čia norėčiau priekaištingai paminėti vieną iš svarbiausių JK atstovų išsipareigojimą, kurį atstovai visgi "pamiršo", o tai Jaunimo peticijos parašų rinkimas. Išrinktieji atstovai gi parodė, kad jaunimui pramoginis suskridimas, o ne išsipareigojimų ištesėjimas lygiai geriausiai pat rūpėtų. Juk pats jaunimas suplanavo ir išsipareigojo surinkti apie pusę milijono parašų Jungtinėms Tautoms Lietuvos laisvės reikalui. Į šio svarbaus darbo talką aktyviai įsijungė ir vyresnioji karta. Dėl nerūpestingumo ir lietuviškos pareigos nepajautimo, iki šiol Peticijos komisija yrasurinkusi tik apie 70.000 parašų. Tai gana toli ligi pareigos išpildymo. Ar neatsitiko taip, jog jaunimas ir vyresnieji tikėjosi, kad tą darbą "anie" atliks? "Tarp dviejų auklių vaikas be galvos". Tikrumoje, nei vieni iš jų į šias pareigas su priderama atsakomybe nepažvelgė, išskyrus vienintelę išimtį. O okupuotoje Lietuvoje, teroro baimės veikiami, tikintieji lietuviai ržosi ir surinko 17.000 parašų. Kad užplanuotą parašų skaičių buvo galima surinkti, parodė vienas asmuo, PRANAS BŪDVYTIS, savo iniciatyva, mažai kieno skatinamas, prieš keletą dienų į "Margutį" atnešęs 29.000 parašų, surinkęs Chicago mieste, daugiausia tarp amerikiečių. Kodėl viso laisvojo pasaulio didmiesčiuose neatsiranda dar po vienas Būdvytis?

Jaunimo peticijos įteikimas Jungtinėms Tautoms yra nukeltas iki balandžio pradžios, norint ją įteikti suėjus metams nuo okup. Lietuvoj paruoštos peticijos įteikimo.

Aną vakarą užėjęs į Margučio radijo būstinę, kurioje yra įsikūręs ir PLJS-gos informacijos vadovas R. Sakadolskis su talka, čia radau posėdžiaujančią chigagiskę Peticijos komisiją. JK Peticijos komisija su pirm. A. Kizlauskis esą atsistatydinusi. Priežastis -- aukštojo mokslo siekimas neleidžias pirmininkui užbaigti peticijos rinkimo ir įteikimo išsipareigojimo. Minėtame posėdyje Romas Kasparas, visur pasižymis išskirtinu pareigūnų, aiškino, jog tokių, kaip Pranas Būdvytis, gal nebus surasime, tačiau kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi Lietuvos laisvės reikalas, net su mažomis pastangomis galėtų ir turėtų prie šios pareigos prisidėti. Užtektų jei kiekvienas surinktų bent po vieną lapą (10 parašų) iš savo kaimynų amerikiečių ar lietuvių. O amerikiečiai peticijoje noriai pasirašo. Jei šios akcijos tuojau imsi-

mės visi: JK atstovai, jaunimas ir vyresnieji -- rezultatai būtų visai kiti.

Jaunimo peticijos užbaigimu dabar rūpinasi: R. Sakadolskis, R. Kasparas, Br. Nainys, D. Vaitkevičiūtė, R. Vede-gys, A. Zailskaitė, V. Narutis ir kt. Peticijos blankus galima gauti adresu: A. Būga, 842 W. 33 Pl. Chicago, Ill. 60608. Telefon. (312) YA 7-3964.

Netarkime, kad tai "kitų" pareiga. Kiekvienas surinkime nors po vieną peticijos lapą. Būkimė jautresni pavergtos Lietuvos lietuviams.

WANTED AT ONCE, JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED BORING MILL OPERATORS TOOL ROOM MACHINISTS FITTERS

EXPERIENCED IN
WELDMENTS.

Hofley Mfg. Co., "Warren's
Largest Job Shop"—30 yrs. of
steady work. Excellent benefits
& working conditions, top pay
with overtime.

APPLY IN PERSON

HOFLEY MFG. CO.
22534 GROESBECK HWY
WARREN, MICH.

(8-14)

WANTED 1ST CLASS AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATORS SETUP MEN

Acme Gridley, Exp'd. only. Permanent
position, top wages. The best fringe
benefits and good working cond. Lots
of overtime, profit sharing program.
SOLAR MACHINE PRODUCTS CO.
29350 Northline Romulus, Mich.
313-941-3700

(8-11)

OPENINGS FOR QUALIFIED PEOPLE

MILLWRIGHTS
AND
MAINTENANCE
ELECTRICIANS

Ability and potential for advancement are our first consideration. Must have own tools. Apply in person.

**BENTON HARBOR
MALLEABLE
INDUSTRIES**
171 Graham St.
Benton Harbor, 49022

Only experienced need apply
(5-11)

PUNCH PRESS—SHEET METAL OPERATOR

To work from layouts. Makes own
set ups on punch press, notchers, and
other sheet metal equipment. Excellent
fringe benefits.

JADE CORP.
3063 Philmont Ave.
Huntingdon Valley, Pa.
947-3333
An Equal Opportunity Employer
(11-13)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED DIE MAKERS

1st class only with job shop experience. High hourly rate with plenty of
overtime. All benefits including vacation,
holiday pay, hospitalization, etc.

ROBERT TOOL CORP.

3760 RIDGE RD.
CLEVELAND, OHIO
216-631-3171

(11-16)

SCREW MACHINE OPERATOR HAND and B & S

Must be able to do own set ups. Top
pay, benefits and working conditions.
Permanent positions.

AGGRESSIVE MFG. CO.
TROY, MICH.
313-689-5020

(10-12)

WANTED 1ST CLASS MOLD MAKERS

Must be experienced in mold building.
Steady work, good wages, & benefits,
and overtime.

J. B. RATH CO.
23780 HOOVER
WARREN, MICH.

(8-10)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Laiškas Amžinojo Lietuvio autoriui Vytautui Alantui

STASYS SANTVARAS

Jeigu leisi išskirti, man krito akysna, sukėlė pasigėrėjimą, padvelkė beletristo meistriskumu šie Amžinojo lietuvių atskiri epizodai: Penkių mylių konvejeris, Saulė urvo dugne, Snaigės prie židinio, Kun. Antano Strazdelio regėjimas, Lietuviai Juozapato pakalnėje, Iš Sintauto dienoraščio, Portretas, Ar meilė grįžta atpėdžiui, Netikėtas vizitas, Paskutinis prūsas, Susitikimas paukščių take, Viktorija Sintautaitė, Sandra Česnulinė, Antroji vizija, Vikaras Algirdas Simnas, Eldorado motelyje, Kaisu dryska uždanga, Saulėlydžio blėsa, Testamentas.

Kodėl padariau tą atranką? Visų pirma dėl to, jog tie romano epizodai, jei man pavyko teisingai į veiklą įsijaus-

ti, yra savy išbaigti, atspindi veikėjų gyvybinę ir jų išgyvenimų psichologinę tiesą, parašyti su dvasiniu polėkiu, padabinti lakiais ir šmaikščiais dialogais, nestokoja potekstės mišlingumo. Jie, tur būt, yra tie kerčių akmenys, kurių Amžinajam lietuviui padės išlikti gyvam ilgą laiką.

Išskirti veikalo gabalai anaipol nelaikytini įtaiga ar užuomina, kad kitus veikalo apsakymus aš neigiu ar juos noriu sumenkinti. Ne, tas išskyrimas tai veikiau tik skonio dalykas, asmeninis polinkis, o gal ir tiems vaizdam mano paties asmeninė giminytė.

Gausus būrys romano veikėjų, atskirų charakterių, yra akivaizdūs ženklai, kad Vytautas pakankamai stipriai

pažįsta žmones, pažįsta gyvenimą, yra apdovanojamas pastabumu ir kūrybine ugnimi, nes nugrimsti į žmogaus vidų ir ten atrasti slepiamas mintis, stropiai saugomas paslaptis, tur būt, niekada nebus rašytojo džiaugsmingos vaikštytės mėnulio šalta ugnimi aplietame paupy. Amžinojo lietuvių žmonių charakteriai vis kitokie, vis ne tie patys, neabejotina atskirų individų galerija.

Norėdami nors keletą akimirų stabtelėti ir šnektelti su veikalo moterimis, man regis, ne vienas minėsime Jūrą, tą jos nuostabią moteriškumą gynybą, tvirtą ir ne svyruojančią kopimą į tikslą. Tik, prieš akis turėdami žmogų, kuriam niekuomet nieko negana, ar ji tikslą pasiekė, ar savo laimę atrado? Man gaila, kad Pats, Vytautai, per greit Jūrą palikau įvykių pakelėj! Ki ta būtų Vyžainienė, giliai širdy paslėpusi jaunystės dramą, bet iš jos nepajėgusi išsivaduoti iki gyvenimo pabaigos. Tai itin patraukli, dramatiška, vidinio mišlingumo kupina moteris. Sintautienė -- daili ir klastinga miesčionė, net ir nebendanti giliau į gyvenimo problemas pažvelgti, bet savo polinkius į nuodėmę sugebanči gabi pridengti tariama vyro ir vaikų meile. Svetimumas tarp jos pasaulėvaizdžio ir Sintauto idealų yra tikrai dramatiškas. Įdomi spalvinga Sandra. Nors veikale autorius beveik regimai yra jai nepalankus, bet ir ji pajėgė gyvenimą baigti žmogumi, o ne pamišusiu žvėreliu. Kągi, nestokojam ir Žygienių, beveik atvirai bėgiojančių pas meilūžius, dėl jų neišlikimybės ašaras liejančių ir "sunkias dramas" išgyvenančių! Tokių atosvairų -- skaistus Birutės paveikslas, teikią vilties žmogui dar kartą kibti į gyvenimo krantą...

Išvardinau tik būdingesnius Amžinojo lietuvių moteris, bet ir kitom reiškiu pagarbą, nes, nors autorius jas tik vienu kitu brūkšniu apibrėžė, jos taip pat turi savo veidą ir būdą, savo elgsenos vėnokių ar kitokių pateisinimą.

Vyrų galerija Amžinajame lietuvių yra gausesnė ir, tur būt, įvairesnė. Neturiu tokių svarstyklių, negalėčiau pasverti, kiek Sintauto asmenys yra veikalo autoriaus autobiografinių pradų. Viena tik aišku, kad ideologinės pažiūros, mintys apie tautą ir jos lemtį Alanto ir Sin-

tauto yra apčiuopiamai giminingos. Gal nederėtų ir abejoti -- giminaičių visuomeniniai ir fabrikiniai abiejų rašytojų patyrimai. Šiaip jau, ypač savo tikėjimo visuma, Sintautas lyg ir atkyla iš kitų sveiko kūrinų. Česnulis, tasai nelaimingas Sintauto giminitis, nors atvirai ciniškai žiūri į moteris, vis patenka į tokių mylių glėbį, kuriame jo apsiuylimas moterimis apsilieja dar tirštesnė varsom. Savoprigimtini sveikas ir stiprus vyras, gal daugiau instinktyviai ieškas gyvenimo ramybės ir tikros, pastovios meilės, Česnulis, kai tik susiduria su lietuviškumo problemom, iš karto atsiveria pasipriešinimu, lyg kokiu neišvengiamu naravu. Berods, tuo savo vidiniu "ožiū" jis yra itin būdingas ne tik savo kartos lietuviams, bet ypačiai savo jaunesniems broliams, nuostabiai lengvai pasimetantiems svetimose pagairėse. Rašytojas Urbaitis ir kun. Simnas -- personažai su paryškintu fanatizmu, bet neišgalvoti, o realūs mūsų tikrovės žmonės. Jie nepajėgia pro savo fanatizmą prasilausti, nepajėgia artimo minties išgirsti ir jos suprasti, o tai ir gimdo nesibaigiantį konfliktą tarp jų ir Sintauto. Šviesus, taurus žmogus inž. Vyžainis, tad pateisinama ir jo vidinė drama, kai jis sužino apie savo mylimos žmonos jaunystės nusidėjimus. Senosios emigracijos brutalumą ir sumedžiagėjimą gyvai atspindi Birutės tariamas dėdė Didjurgis, kontractorius Burokas ir Sandros meilūžis Mikas. Iš epizodinių vaidmenų atrinkčiau Jurgį Bevardį, Česnulio draugą Pošką, jo žmoną Brone, Sandros tėvą ir, turbūt, visą (Nukelta į 6 psl.)

ANASTAZIJA TAMOŠAITIENĖ

Mėnesiena

Viešnagė pas Tamošaičius

Vladė Butkienė

Su dideliu malonumu išnaudoju progą aplankyti dailininkus Anastaziją ir Antaną Tamošaičius. Nors ir gerai žinau jų sodybą, bet šį kartą pravažiuoju pro šalį: visi pastatai perdažyti kitokia spalva. Vėliau paaiškėja, kad į Jaunimo Kongresą atvažiavę giminių vaikai, norėdami papildyti savo piniginius išteklis, net ir kieme pastatytų skulptūrų neaplenkė...

Žinau, kad abu Tamošaičiai nemėgsta did-

miesčių triukšmo ir tempo, tat ir išsikūrė nuošaliame kanadiško kaimo kampelyje. Kai galų gale atpažįstu jų sodybą, net nusišypsau: nuo miesto bėgo, o, štai, dabar miestas jau ir į jų duris beldžiasi...

Kaip ir visados, mane pasitinka maloni šypseną ir svetingumas, o įėjus vidun, su uždaro mom durim, tarytum, uždaro me ir visą išorinį pasaulį. Tuo pasijunti šilto lietuviško kaimo ir individualaus Tamošaičių meno atmosferoj. Čia Tamošaitienės audiniai, jau su metų pėdsakais, dengia sofas ir kėdes, čia lietuvių liaudies autentiškų drožinių kolekcija, čia vėl abiejų menininkų paveikslai ir audiniai puošia sienas; čia gausi lietuvių liaudies meno biblioteka bei skrynios lietuviškų audinių.

Dail. Anastaziją randu savo kabinete betvarkančią gausią korespondenciją. Į Tamošaičių pastogę suplaukia galybė laišku, lietuviškų žurnalių bei laikraščių, už tat jie, ir toli būdami nuo visų Kanados ir Amerikos lietuvių gyvenimo centrų, gerai jaučia mūsų gyvenimo pulsą. Po nia Anastazija, po šią vasarą turėtos eismo nelaimės, jau beveik pasveikusi, tik daugiausiai nusiskundžia tik dėl to, kad jos dailės darbo planai nukentėję, nes vasara jiems abiems pati darbymetė.

Nežiūrint, kaip netikėtai atsilankytum, dail. Tamošaičiai visados pasitiks tave lyg artimiausiu (Nukelta į 6 psl.)

ANTANAS TAMOŠAITIS

Mano tėviškė

BALYS AUGINAS

LAISVĖS GIMTADIENIUI

1 —

VASARIO 16-tos AKTAS

APVILKOME svajonę
Realybės rūbu,
Į kasdienybės drobę
Suvyniojom
Padavimų žarijas —
Ir legenda
Prašydo pilnatim
Apdulkusiam
Paveikslė praeities — —

SAULĖS GIMIMAS

2 —

ANUOMET,
Vasario speige,
Mano žemę
Apvaisino
Karštas kovotojų kraujas.
Anuomet
Mano žemę
Alsavo
Gyvybės grumtynėmis,
Pirmagimio kančiose
Gimdydama rytojų — —

Anuomet
Blykstelėjo laisvė —
Kaip lelija
Šv. Jurgio skyde —
Vasario tirpstančioj pusny
Mano žemę —
Lyg laiminga motina —
Vystė laisvės kūdikį —

Kūdikį,
Kurio ašarotuose vyzdžiuose
Gulėjo
Kruvini amžių pelenai
Ir skaidri
Gentkarčių saulė — —

Dail. Anastazija Tamošaitienė

Viešnagė pas Tamošaičius...

(Atkelta iš 5 psl.)

sią draugą ar giminę, o dažnai dar ir apdovanos savo darbais. Ir dabar vaišinamės namų gamybos valgiais ir šnekučiuojame. Kalba nukrypsa į auganti etninių grupių populiarumą. Lietuvių tautodailės studijoms Tamošaičiai turi daug medžiagos, kai jau kas yra pasinaudoję jų knygomis, liaudies meno rinkiniais bei nuoširdžiu patarimu savo magistro ir kt. darbams. Dail. Tamošaitienė vasaros metu vis dar duoda audimo kursų. Jie trunka vieną mėnesį, kainuoja apie \$100 asmeniui. Į tą kainą įeina mokslo įrankiai, mokyto medžiaga, pats mokymas ir butas. Šiai vasarai jau pora Clevelando studentų yra užsiregistravusios. Kursantėms gyventi yra prieupelio vasarnamis, o laisvalaikui -- maudymasis, žuvalimas, išvykos į Toronto, Ottawos, Hamiltono ir kt. lietuvių kolonijas.

Pasivaikinę einame apžiūrėti naujų darbų, kurie daugumoje randasi studijoje. Tai atskiras didžiulis dviejų su puse aukšto ūkiškas pastatas, kuriame vasaros metu abu dailininkai praleidžia daugiausiai laiko. Žiemą tik dalis audimo studijos yra šildoma, todėl tada dail. Tamošaitis savo dažus, teptukus ir drobes persineša į gyvenamą namą.

Dail. Tamošaičio studijoje matau ciklą naujų darbų. Jie daugiausia vidutinio dydžio, tinkami privačių butų sienoms. Juose "Tamošaitis" visai kitoks, negu esame įpratę jį matyti ankstyvesniuose darbuose: švelnios spalvos, nėra įprastinės juodos konstruktyvinės linijos paveikslu turiniui -- temai užakcentuoti. Šiuose darbuose matau didelį tėvynės ilgesį simboliškai išreikštą svajingomis pasakų pilimis, fantastiškai vingiuojančiais upeliais ir t. kais, bėgančiais šaukliais, degančiais žiburiais. Naujuose darbuose viskas juda, gyvena, skuba ir vilioja tuo jie gal kiek primena Šimonį ir Čiurlionį, tik ir čia Tamošaitis lieka ištikimas savo įprastinei teptuko technikai, lietuviškos drobės gijų -- apmatų ir ataudų -- efektui.

Gėriuosi, žinoma, ir ankstyvesniais darbais, nors jų jau nebėra tiek daug, kaip prieš porą metų. Iš pirmo žvilgsnio jie gal atrodo abstraktūs, bet įsigilinus visados surandi prasmę, temą ir turinį. Karžygiai, kaimo sodybos, medžiai gėlės, laivai išreikšti per jautrią lietuvišką liaudišką vaizduotę. Dail. Tamošaitis jau anksčiau yra aiškinęs, kaip jis prieina prie kiekvieno darbo: pirmiausia būna suplanuojamas skečas -- projektas, jis išstudijuojamas iki smulkmenų ir tik tada pernešamas į drobę ar kurią kitą pastovią medžiagą. Užtat beveik visus jo darbų projektus gali rasti jo eskizų knygoje.

Dail. Antanas Tamošaitis

Laiptais palipe atsidiuriame dail. Anastazijos audimo studijose. Jų sienos padengtos kilimų projektais bei paveikslais, jau išaustais kilimais ir gobelenais. Prieš porą metų ji sakėsi planuojanti didesnio masto audinių parodą. Tai parodai, atrodo, dabar dailininkė ir ruošiasi. Išaustus darbus, net ir parduodama, susitaria palaikyti iki šiais metais planuojamos parodos. Ji žada būti ne tik Kanadoje, bet ir daugelyje Amerikos miestų.

Tarpe eilės abstrakčių spalvingų darbų mano akiai nauji yra du didžiuliai audiniai pavadininti "saulė" ir "Mėnulis". Tai dviejų dalių ciklas, kuriame dominuoja tamsos ir šviesos idėja išreikšta jautriu spalvingų gijų žaismingumu.

Vienas iš naujausių darbų yra "Eglė žalčių Karalienė". Tai didžiulio rankšluosčio proporcijų gobelenas, kokių 6-7 pėdų ilgio ir 3-4 pėdų pločio. Jis taip sukomponuotas, kad akis pati, tarsi nenoromis, krypta į apačią, -- pirmąjį audinio planą, -- kur ant jūros kranto stovi Eglė ir jos vaikai. Šiek tiek aukščiau antrame plane, jūra, pra-

Laiškas Amžinojo Lietuvio autoriui Vytautui Alantui...

(Atkelta iš 5 psl.)

sus fabrikų formanus. Mažais dažų kiekiais Pats juos visus sukūrė kaip išraiškus ir gyvus žmones.

Atleisk man, mažiausiai mane pradžiuginio ir ištikino Sintauto ir Žygo santykių drama, ypačiai -- tos dramatos užsklanda. Mano išmanymu, o gal tik intuicija, nederėjo Žygo daryti rusų, nes tai veikala iš karto aptaškė tendencingumu. Tokių žmonių, tokių "veikėjų", tokių keturveidžių apsimečių juk nestokojam ir savo giminė. Būdamas lietuvis, Žygas būtų ištikimesnis ir tikresnis žmogus, atsietas nuo tautinių pakantų ir neapykantų (ar ne klaidūs žmonės tie mūsų tautiečiai, kurie nuo rusų bėgo į Ameriką, o dabar vėl jiems bernauja?). Tai sakdamas, žinoma, aš nenoriu tvirtinti, kad tokių ruselių Lietuvoje nebuvo, bet Žygo rusybė, kaip man atrodo, veikalui nebuvo reikalinga. Na, o Sintauto -- Žygo santykių finalas fabriko rusų -- savo esme yra filminis ir net melodramatiškas. Galvoju, kad tokių stiprių ir savaimingų polėkių rašytojas, koks yra Vytautas Alantas, galėjo Žygui atrasti natūralesnę, gal net lemties keršto paspėstą mirtį. Sintautas įmurdęs jį į verdančios masės baseiną, sumenka kaip žmogus, kaip asmenybę, o tuo pačiu sumenka ir joskelbiama tiesa. Man gaila Sintauto, nes žmogžudystė, tas baisus nusikaltimas, manęs neitikino net ir autoriaus įtaigijimu, kad Žygas buvo niekšas.

Kai jau taip atvirai ir draugiškai kalbamės, leisk ir man pafantazuoti! Žygas, pasiryžęs su nekenčiamu rašytoju istoriją baigti, vidiniu monologu, iš anksto apžvelgęs žudymo vietą, suplavo įstumti Sintautą į tą

džioje rami, toliau rūtėja, lyg pykčio pagauta su banguoja, bangose slėpdama Žilvino rūmus. Trečias planas, akims kylant dar aukščiau, atskleidžia jūrą horizonte susiliejančią su debesimis. Ketvirtame plane -- debesyse -- jūra pasikartoja debesų spalvose. Pasirinkdama siaurą ir ilgą formą dailininkė labai vykusiai išreiškė žemės artumą, jūros gylį ir platumą bei dangaus neišmatuojamą aukštumą.

Staklėse ir rėmuose randame keletą pradėtų ar jau įpusėtų kilimų, tautinių rūbų bei audimo techniką demonstruojančių parodinių pavyzdžių. Čia pat randasi daugybė pačios menininkės dažytų siūlų, nes pirktiniai tik mažyte dalimi tegalėtų patenkinti jos išradingos ir jautrios akies reikalavimą spalvų niuansuose.

Baigiant norėtusi abiems menininkams palinkėti geros sveikatos ir našaus kūrybingumo besiruošiant planuoti parodai. Reikia tikėtis, kad ji neaplenks ir Clevelando.

baseino verdantį marmalą. Ir tą dieną, paėmęs "ant drąsos", pakėlė dar savo priešą išplūdęs, sekė, kol rašytojas nusileis į fabriko rūsi. To momento sulaukęs pats Žygas į rusį leido si paskubom, paslydo ant ištėkšto varvelio, krito rūsį ant metalinių griozdų, nutrūko sprandą, persilaužė nugarkaulį. Tą jo griuvimą mato ne tik Sintautas, bet ir kuris nors formanas, atsitiktinai tuo metu ėjęs pro šalį.

MISLĖ, KURI NETRUKUS PAAIŠKĖS...

Kanados CBC radijo programų tinklas (Box 500, Station A, Toronto 116) eiliniu savo biuleteniu spaudai pranešė pabaltiečiams idomią naujieną. Skelbiama, kad šis, CBC, radijo programų tinklas pastatys judančią pjesę (moving play) "nesusipratimas su milžinais" ("The Trouble With Giants"). Vaidinimas bus pastatytas šeštadienį, vasario 17 d. 8:30 vietos laiku.

Vaidinimo autorius Len Petersen, kūrbinėje savo sąskaitoje turi per tūkstantį televizijos radijo ir scenos veikalių. Jis yra vienas iš populiariausių sidabrinio ekrano ir mikrofono autorių.

Minimas vaidinimas yra skirtas pavaizduoti Kanados imigrantų pabaltietį. Šitokiu paimtas lietuvis Jonas Bielinis. Pagal išgalėjusią tradiciją imigrantas privalas būti dvilypė asmenybė. Toks yra šiame vaidinime Jonas Bielinis. Tą rolę, dvilypumui pabrėžtinai akcentuoti, vaidina du aktoriai. Vienoje rolės dalyje Bielinis yra tipingas kanadiškis imigrantas, kitoje gi rolės dalyje protagonistas gyvena savo praeityje. Viename personaže persipina du skirtingi pasauliai. Tai idomus ir modernios, beveik absurdinio romano (ar scenos veikalo) temos pristatymas. Ši konstrukcija jau daugelį kartų absurdo teatro adepty buvo gana įtaigiai panaudota.

Aišku, pagrindinį personažą supės eilė kitų. Jų tarpe biuletenis mini Jono Bielinio sūnų Jurgį ir marčią Anną. Taip pat daug siužetinės reikšmės turi Jono Bielinio žmona, kuri atvyksta Kanadon, atrodo, tiksliai tam, kad ragintų savo vyrą (tą dvilypį Joną Bielinį) sugrįžti atgal, į savo kilties kraštą. (Aišku, Lietuvon).

Biuletenis rašikiai, kažin kurio personažo lūpomis nusako ir Lietuvą. Tai "biurokratų, pareigūnų ir policijos kraštas".

Biuletenis nepraplečia siužeto plačiau. Galima manyti, kad drama vyks ties apsisprendimu, hamletiška tarant: grįžti ar negrįžti atgal, Lietuvon. Papildomieji personažai aišku, sunkins arba provokuos apsisprendimą.

Išvadoje milijonai žiūrovų pamatys popula-

Žygas, kaip visi niekšai, mirties akivaizdoje pats savęs išsigąsta, ir dar, prišokusiam jį gelbėti Sintautui, ištaria:

-- Atleisk, Sintautai...

Jei gali, atleisk man...

Suprantu, ir šitokis finalas yra melodramatiškas ir sentimentalokas, bet man jis būtų natūralus, apsaugotų Sintautą jo gyvenimo tragizmą, po principingumą ir idėjingumą nuo žmogžudystės. Kita vertus, tai nėra įtaiga, nėra siūlymas tuoj veikala "operuoti", o tėra tik Paties kūrinio pakurstyta "fantazija".

(Bus daugiau)

Česlovas Gedgaudas

Mūsų Praeities Bieškant

Ši nekantriai laukta Česlovo Gedgaudo knyga, "Mūsų praeities bieškant", atskleidžianti daug mūsų senovės paslapčių, pagaliau išvydo šviesą. Kietais viršeliais 15 dol.

Perlaidas galima siųsti tiesiog autoriui Česlovui Gedgaudui, P. O. Box 5544, Santa Monica, Cal. 90405.

Len Petersono veikalas beturi ką bendra su "The Baltic Story" projektu?

Biuletenis teigia, kad autorius turėjo daug pasikalbėjimų su imigrantais pabaltiečiais, suvokęs jų priverstinę emigraciją iš kilties kraštų. Dargi tvirtinama, kad "The Baltic Story Production Company" (?) prašė autorių parašyti aptarimą apie veikala.

Kiek galėjo populiarus autorius suvokti jam gana tolimą priespaudos pasaulį, esantį dabar pabaltiečių tėvynėse? Kiek tikrai jis pagavo tikrovės spalvas ir būdingus imigrantinius tipus? Vaidinimas duos atsakymus.

Gal būt tai tiksliai biuletenio visai neesminė paklaida, kai kažkurio personažo citatoje kalba apie "biurokratų, pareigūnų ir policijos kraštą" ("the world of bureaucrats, clerks and police"), tuo tarpu Pabaltijoje dabar nėra policijos, bet milicija. Tai kolorito klaida, bet klaida!

Vaidinimo pabaltiečiai laukia su nemažu susidomėjimu. (J)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

VASARIO 16-OSIOS MINĖJIMAS CLEVELANDE

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 55 metų sukakties minėjimas įvyksta sekmadienį, vasario mėn. 11 d. sekančia tvarka:

9:50 val. ryte — vėliavų pakėlimas Naujos liet. parapijos aikštėje.

10 val. ryte — šv. Mišios Naujos liet. parapijos bažnyčioje.

10:30 val. ryte — šv. Mišios šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje. Mišių metu gieda LTM Čiurlionio Ansamblis, vadov. muziko A. Mikulskio.

12-1 val. Esant palankiam orui, Lietuvos generalinis konsulas A. Simutis lanko Lietuvių Kultūrinį Darželį ir prez. A. Smetonos kapą.

4 val. p. p. iškilmingas minėjimas Panelės švenčiausios Nesiliaujančios Pagalbos liet. parapijos salėje.

Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis minėjime pasakys pagrindinę kalbą lietuviškai.

Kalbas pasakys Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis minėjime pasakys pagrindinę kalbą lietuviškai.

Dr. Michael Pap Vasario 16 minėjime Clevelande pasakys pagrindinę kalbą angliškai.

tymo direktorius dr. Michael Pap.

Koncertinę dalį atliks LTM Čiurlionio Ansamblis, vadovaujamas muziko Alfonso Mikulskio.

Penktadienį, vasario 16 d. 10 val. ryte — Lietuvos vėliavos pakėlimas Clevelando miesto centre (Public Square).

Organizacijos yra prašomos dalyvauti su vėliavomis šv. Mišiose ir minėjime. Lietuvių visuomenė yra kviečiama dalyvauti visose minėjimo dalyse ir taip pat aukoti Lietuvos laisvinimo reikalams. Prašome aukas skirti tik Amerikos Lietuvių Tarybai, kurių dalis bus paskirta Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui. Skyriaus Valdyba ALT Clevelando

OWNER OPERATORS

Due to expanding business we need qualified owner operators with 3 axle tractors to run Ohio and return with company trailers. 216-435-6394. (6-12)

• Nijolės Palubinskienės paroda vasario 16 d. atidaro Artist's Cooperative galerijoje, 12210 Woodland Ave., Clevelande. Paroda galerijoje vyks iki kovo 17. Tuo metu galerijoje bus drauge ir dail. William Martin Jean darbų paroda.

UŽGAVĖNIŲ BALIUS

Čiurlionio Ansamblio rengiamas Užgavėnių Balius įvyks kovo 3 d. Slovenian Social Home, 20713 Recher Street, į rytus nuo 200 gatvės. Pradžią 7:30 v.v.

Bus nuotaikinga trumpa meninė programa, vakarienė -- tradicinis Vakarinių Lietuvos užgavėnių šiupinys. Šokiai Veiks baras.

Kaina 10 dol. asmeniui. Jaunimui -- 7,50 dol. Stalai po 10 žmonių. Rezervacijos darykite pas: I. Navickaitę 371-0305; D. Ramonienę 481-6562; V. Sniečkų 382-9169.

ISIGIJO NAUJŲJŲ NAMŲ AKCIJAS

Sausio mėn. Naujųjų Namų akcijas įsigijo šie asmenys:

Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopa papildomai per Korsaką 1 akciją, Litt's Angler Club (žuvininkų klubas) — 20, Charles Praspal — 1, Arėjas Natkevičius — 40, Teresė Neimaitė — 2, Arnold R. Stankus Sr. — 4, Charles Jacionis — 12, J. ir N. Šiaučius — 3, Paul ir Vera Skardis — 5, Anthony Vaišnoras — 10, Gediminas Žebertavičius — 20, Joseph Mikaluskas — 4, Ona Rumbutis — 11, Petras Peluckas — 3, Viktoras Amšėjus — 2, Vytautas Staškus — 2, Aleksas Liutkus — 2, Jonas Virbalis — 2, Adelė Šiaučius — 1, Ramunė Širvaitis — 1, Raimundas ir Gražina Kudukiai papildomai — 10, Jonas Titas — 2, Antanas ir Agnė Jonačiai — 10, Mary (Šlažus) Spelman — 5, Charles Petkunas — 2, Motiejus ir Mary Trainauskas — 3, Leonas Brazauskas — 2, Leonas ir Stasė Keženai — 2, Henrikas ir Roma Tatarūnai — 4, Joseph G. Samson — 4, Petras Gaižutis — 4, Ben ir Veronika Daivis — 4 ir Ignatius ir Frances Hollish — 1.

Feliksas Baranauskas senas lietuvių veikėjas 12 senos Lietuvos salės akcijų ir pirkio 10 Naujų Namų akcijas viso 427 dol. vertės, paaugojo Naujų Namų Fondui.

Be to, 62 asmenys bei šeimos senos Lietuvos salės akcijas iškeitė į naujas akcijas maždaug už \$2000.00.

Sausis mėnuo buvo našus. Namų Fondas didėja. Reikia pasidžiaugti, kad pamazų įsijungia į namų statybą ir mūsų jaunoji karta.

Ačiū visiems.

Direkcija ir Finansų Komisija

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

PARDUODAMAS NAMAS

3 miegamųjų Colonial. 2 automobilių garažas. Uždara veranda. Naujai įdėti kilimai. Nauja pievelė. Prie Neff Rd. Arti Naujosios parapijos.

R. S. V. P. REALTY
481-9848 531-2666
(11-13)

HOUSE FOR SALE

By owner. 3 bedroom frame bungalow. Fireplace in front room. Gas Central A.C., dishwasher & range, full basement. 2 car garage. Off East 200 St. For appt. call: 486-8906. Principals only.

PARDUODAMAS NAMAS

Naujosios parapijos rajone. Akmeninis namas. Prieky veranda, patio, žaidimų kambarys. Medžiu deginamas ugniakuras. Telefonas: 486-0331. (11-13)

PARDUODAMAS "commercially zoned" 200 pėdų sklypas ant E. 185 St., priešais lietuvių centro. Trys atskiri savininkai parduoda kartu. Prašome kreiptis nuo 5 iki 8 val. vak. telef. 486-6540. (8-11)

1ST CLASS EXPERIENCED MACHINISTS O.D. GRINDER AND/OR ENGINE LATHE OPERATOR Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. On large pieces. Good rate, days, overtime & benefits. OHIO CAMSHAFT 3685 E. 78TH CLEVELAND, OHIO 216-441-3898 (8-14)

WANTED AT ONCE EXPERIENCED I.D. GRINDERS O.D. GRINDERS EDM OPERATORS top wages for qualified men. Excellent working conditions and fringe benefits including profit sharing and overtime. Apply in person at: **WOLVERINE CARBIDE DIE CO.** 2613 Industrial Row (off of Coolidge — betw. 14/15 Mile Rds., Troy, Mich.) An Equal Opportunity Employer (6-12)

RN SUPERVISOR—With current D.C. license for active nursing facility, 11 p.m.-7 a.m., non-rotating shift. Qualified Medicare E.C.F. Excellent working conditions. NATIONAL LUTHERAN HOME FOR THE AGED, convenient to Baltimore-Washington & John Hanson Highway. Call (202) 529-6122 from 8 a.m.-4 p.m., Monday-Friday, ask for director of nursing service. (10-14)

WANTED 1ST CLASS SKILLED TURRET LATHE AUTOMATIC CHUCKERS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Positions available for experienced machinists. Comprehensive benefit program. Apply weekdays 8 a.m. to 5 p.m., Saturday 8 a.m. to 12 noon.

MAIN & COMPANY
2700 COOPER ST.
JACKSON, MICH. (10-14)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

VASARIO 11 D. Vysk. M. Valančiaus liuanistinės mokyklos rengiami pietūs.

VASARIO 11 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimas. Rengia ALT skyrius.

VASARIO 18 D. ALT S-gos Clevelando skyriaus parengimas Europa Travel Service patalpoje.

KOVO 3 D. Čiurlionio Ansamblio rengiamas Užgavėnių šiu-pinys.

KOVO 4 D. Šv. Jurgio parapijos salėje Clevelando skautijos pramoga: kino filmas, užgavėnių blynai ir pasilinksminimas. Pradžią 4 val. p.p. Rengia Pilėnų Skautų Tuntas.

KOVO 10 D. Šeštadienį, Vysk. M. Valančiaus Lit. M-los Tėvų Komiteto kviečiamas Hamiltono dramos sambūris "Aukuras" sta to dramą "Audronę".

KOVO 11 D. DLK Birutės d-jos Clevelando skyriaus parengimas.

KOVO 18 D., sekmadienį, 3:00 v. p.p., Cuyahoga Community College, 2900 Community College Ave., Grandinėls koncertas.

KOVO 24 D. Kaziuko Mugė Naujos parapijos salėje.

BALANDŽIO 1 D. Šv. Kazimiero liuanistinė mokykla paremti madų paroda.

BALANDŽIO 29 D. Vysk. M. Valančiaus liuanistinės mokyklos tradicinis balius.

GEGUŽES 5-6 D. Clevelando ateitinių šeimos šventė.

GEGUŽES 12 D. Clevelando vyrų okto 100-to dainų maratonas.

GEGUŽES 13 D. Naujos Parapijos salėje Lietuvių šimtmėčiui atžymėti paminklo šventinio iškilmės.

BANDSAW-JIGSAW OPERATOR
Cabinetmaker
Handcarver

We need experienced people to fill these jobs. We offer competitive wages with overtime, sick and accident insurance, hospital and surgical benefits and a profit-sharing retirement plan. A clean and friendly place to work.

KINDEL FURNITURE COMPANY
100 GARDEN S.E.
GRAND RAPIDS, MICH. (11-15)

WANTED BORING MILL OPERATORS MUST BE 1ST CLASS **KRAIMER BORING CO.** 312 W. 10 MILE RD. (One Block East of I 75) MADISON HEIGHTS, MICH. (11-13)

Mes prašome Jūsų surasti tik VIENĄ skaitytoją!

Naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, studentams, gyvenantiems prie universitetų — \$6.50.

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Užsakytojo pavardė ir vardas .....

Adresas .....

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorius ir atsiuntęs pinigus, gauna dovanų knygą.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDELIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokią taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės, valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Greitesniam pašto korespondencijos gavimui, Dirva pašte išsinuomavo pašto dėžutę — P. O. Box 03206, tad siųsdami Dirvai laiškus, korespondencijas ar pinigus, adresuokite:

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

REMKIME LIETUVOS NEPRIKLlausomybės FONDĄ

Lietuvos Nepriklausomybės Fondas, išleidęs anglų kalba "Lithuania 700 Years" jau trečią laidą, dabar baigia ruošti Nepriklausomos Lietuvos ir Diplomatinių Tarnybos istoriją lietuvių kalba ir paskutiniu LNF užsimojimu yra išleidimas anglų kalba leidinio, kuris įtikintų pasaulį, jog Lietuva ne savo noru įsijungė į Sovietų Sąjungą, kaip rusai skelbia, bet klasa ir žiauri smurtu naikinant tautą. Toks leidinys apims apie 350 psl., bus mažesnis ir pigesnis, o tuo pačiu prieinamesnis platesnei laisvojo pasaulio visuomenėi.

LNF ligi šiol po išleidimo "Lithuania 700 Years" specialaus aukų rinkimo vairo neskelbė, savo rėmėjų prašymais nevargino, žinant, kad ir taip aukų rinkėjų eilės nesibaigia. Dabar, norėdamas įgyvendinti naujus užsimojimus, kuriais niekas kitas nepasirūpina, LNF kreipiasi vėl į lietuvių visuomenę aukų, Lietuvos Nepriklausomybės Fondui skirtą dalį įteikiant nepriklausomybės šventės minėjimuose arba siunčiant čekį: Lithuanian Independence Fund, Inc. 87-80 96 Street, Woodhaven, N. Y. 11421.

SUDARYTA JAV LB VISUOMENINIŲ REIKALŲ TARYBA

Pagal nuo 1973 m. sausio mėn. 1 d. įsigaliojusius naujuosius JAV Lietuvių Bendruomenės įstatus, JAV lietuvių visuomeninius ir politinius uždavinius planuoja ir vykdo JAV LB Visuomeninių Reikalų Taryba. Šiai naujai LB institucijai yra pavedama planuoti JAV LB

visuomeninį ir politinį darbą, rūpintis studijinės bei informacinės medžiagos rinkimu ir globa, organizuoti visuomeninės veiklos studijines konferencijas, rūpintis JAV LB atstovavimu valdžios įstaigose bei nelietuviškose organizacijose, de rinti apylinkių veiklą visuomeninėje-politinėje srityje, palaikyti ryšius su viešosios opinijos formuotojais ir rūpintis informacinės medžiagos paruošimu bei paskleidimu.

JAV LB Krašto Valdyba, vykdydama JAV LB Tarybos VI-sios sesijos nutarimą, š. m. sausio mėn. 20 d. įvykusiame posėdyje Visuomeninių Reikalų Tarybos pirmininko pareigas patikėjo inž. Algimantui S. Gečiui, dabartiniam JAV LB Krašto Valdybos vicepirmininkui visuomeniniams reikalams. Jam pristačius, Krašto Valdyba patvirtino Visuomeninių Reikalų Tarybos padalinį vadovais sekančius asmenis: Dr. Antanas W. Novasitis — Tarybos pirmininko pavaduotojas, Aušra Mačiulaitytė-Zerr — Informacijos Tarybos vadovė, inž. Bronius Nainys — Politinių Studijų Centro vadovas, kun. Kazimieras Pugevičius — Dokumentacijos Centro vadovas.

Informacijos Tarybos bei centrų vadovams yra pavesta sudaryti savo štabus, į jų sudėtį įtraukiant darbuojančius visuomenininkus bei mokslininkus.

PABALTIEČIŲ SLIDINĖJIMO PIRMENYBĖS

1973 m. š. Amerikos Pabaltiečių Slidinėjimo Pirmenybės įvyks 1973 m. kovo 3 d., šeštadienį, Devil's Elbow Ski Resort, Bethany, Ont., Kanadoje. Ši vietovė yra apie 60 mylių į šiaurės rytus nuo Toronto.

Varžybas vykdo Kanados Latvių Sporto Sąjunga.

Programoje — Slalomas ir Didysis Slalomas šiose amžiaus klasėse: Jaunučių (žemiau 13 m.), Jaunių (13-17 m. imt.), Vyrių Elite (18-27 m. imtinai), Seniorų Vyrių (28-44 m. imt.), Veteranių Vyrių (virš 44 m.) ir Moterų (neriboto amžiaus).

Dalyvavimas atviras vi-

siems lietuvių, latvių ir estų slidinėtojams.

Registracija iki š. m. vasario 24 d., šiuo adresu: Mr. V. Klavins, 151 Evelyn Ave. Toronto 9, Ont., Canada. Telefonas (416) 762-7188. Ten pat galima gauti pilnas informacijas.

Visiems lietuvių sporto klubams išsiuntinėta smulkios informacijos ir registracijos blankai. Pavieniems lietuvių slidinėtojams patartina kreiptis į lietuvių atstovą Pabaltiečių Slidinėjimo Komitetą: Mr. V. Čiurlionis, 19755 Upper Terrace, Euclid, Ohio 44117. Telefonas: (216) 481-1525.

Kanadoje gyvenantiems: Mr. Stasys Kėkštas, 14 Montgomery Rd., Toronto, Ont. Telefonas (416) 233-1372, arba Mr. Vincas Paulionis, 219 Briar Hill Ave., Toronto 12, Ont. Telefonas (416) 488-2274.

Lietuvių slidinėtojai kviečiami kuo skaitlingiau dalyvauti.

CHICAGO

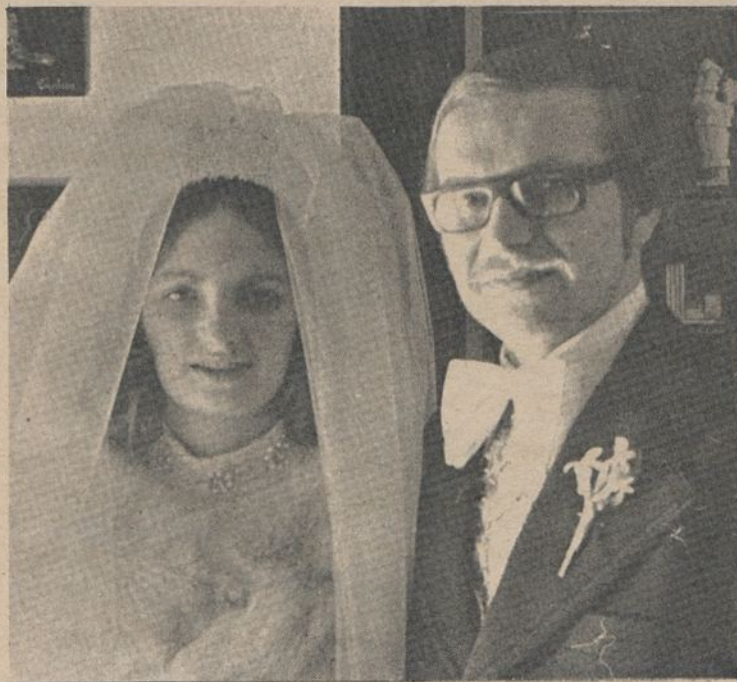
VASARIO 16 CHICAGOJE

Visose gyvenvietėse, kur randasi kiek daugiau lietuvių, kasmet minima Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo, vasario 16 akto sukaktis. Chicagoje centrinis šios šventės minėjimas, rengiamas vietos ALTos, bus vasario 17 ir 18 d.d.

Šeštadienį, vasario 17, 12 val. padedamas vainikas prie paminklo žuvusiems dėl Lietuvos laisvės. Iškilnėse kviečiama dalyvauti lietuviškoji visuomenė. Vainiko padėjimo programa atliks Jaunimo Centro pastogėje dirbančių mokyklų moksleivija, studentija, vadovaujant Petrui Šeštakauskiui.

Sekmadienį, vasario 18 d., 10 v. r. šv. Kryžiaus bažnyčioje centrinės pamaldos katalikams, o Tėviškės parapijos bažnyčioje evangelikams. Pirmose pamaldose giedos Dainavos ansamblio choras, diriguojamas Audronės Simonaitytės, o antrose — parapijos choras, diriguojamas J. Lampsacio.

2 val. p. p. Maria HS salėje iškilmingas vasario 16 d. minėjimo posėdis. Jį atidarys ir praves M. Pranevičius, Chicago ALTos pirmininkas. Invokaciją (kun. A. Stašio žodžiais) skaitys trys jaunimo atstovai. Lietuvos Valstybės Tarybos 1918 m. vasario 16 d. aktą perskaitys savanoris-kūrėjas J. Gaidelis.

New Yorke š.m. sausio 20 d. sukūrė lietuvišką šeimą Aldona Kildytė ir buvęs clevelandietis Algimantas Daukantas. Sutuoktinių apeigos įvyko Angelių Karalienės bažnyčioje Brooklyn, Abu jaunieji veiklūs jaunimo organizacijose, apsigyveno 85-56 80th St, Woodhaven, N.Y. 11421.

Trumpas Lietuvos konsulės J. Daužvardienės žodis. Lietuvių bičiulio ir Lietuvos bylos gynėjo, JAV kongresmano Edward J. Derwinski žodis. Dr. Jono Balio, paškaita.

Meninė valandėlė. Nerija Linkevičiūtė, Vytautas Nakas ir Bernardas Prapuolenis, trio, akomponuojant Alvydai Vasaičiui, padainuos keletą lietuviškų dainų. Jaunimo Centro ansamblis, vedamas L. Brazdienės, atliks tą pačią šokių programą, kurią jie ALTos pakviesti sėkmingai atliko prezidento R. Nixono inauguracijoje, Washingtone.

Bendrai, šio minėjimo rengėjai daro viską, kad minėjimas būtų tvarkingas, sklandus ir savo programa neperkrautas. Savo ruožtu jie laukia lietuviškosios visuomenės gausingo minėjimo dalyvavimo ir jos piniginių įnašų Lietuvos laisvės bylai reikiamai vesti. Čia pateikiamos informacijos gautos iš Chicago ALTos valdybos narių: M. Pranevičiaus, kun. A. Stašio, G. Mankaus ir kt., kurie savo žiniomis apie minėjimo ruošos eigą, sausio 31 d. vakarą, maloniai pasidalino su spaudos ir radijo bendradarbiais.

LIETUVOS DIENA CHICAGOJE

Chicago burmistras R. Daley vasario 6 d. priėmė Chicago ALTos delegaciją ir josios akivaizdoje pasirašė proklamaciją, skelbiančią vasario 16 dieną, Lietuvos dieną Chicagoje.

Panašia proklamacija vi-

sai Illinojaus valstijai paškelbti, esą sutikęs gubernatorių Dan Walker.

Parýžiuje gyvenančio dail. Pr. Gailiaus kūriny, atsiųstas Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga rengiamai parodai. Individualią dail. Pr. Gailiaus parodą Chicagoje rengia "Margutis" ir ji bus atidaryta gegužės 11 d.

VAKARAS LITUANISTIKOS INSTITUTUI PAREMTI

Pedagoginis Lituanistikos Institutas vasario 17 dienos vakarą skiria linksmavakariui Jaunimo Centre. Vakarą įvairiaspalvė programa atliks patys instituto studentai-ės. Be sceninės programos, vakaro svečiai galės užkandžiai, išbandyti savo laimę dovanų paskirstyme, o be to L. Bichnevičiaus orkestrui grojant, šokti ir dainuoti, kaip nuotaikingame linksmavakary kad dera.

Apie šio vakaro ruošą trumpai rašė studentė Dirvos 17 nr. Prileidžiant kad skubantis skaitytojas nevisad atkreipia į trumpus pareiškimus reikiama dėmesį, čia kvietimą kartojame. Norima uždėti stiprų kirtį, kad lituanistiniu mokyklų išlaikymas yra kiekvieno lietuvių pareiga. Mintijimas, kad lituanistinis mokslas "ne mano pupos, ne mano bėdos" yra klaidingas.

Todėl išgirsime mūsų jaunuolių, lituanistinių studijų studentų, šaukimą į talką jiems tas studijas tęsti. Pažvelkime tik vienu požiūriu, studijų laiko požiūriu, kaip aiškina Narutienė, viena iš kalbamo linksmavakaro ruošos darbininkių.

"Instituto studentai aštuonis metus lanke pradžios, keturis metus aukštesniąją šeštadieninę mokyklą ir stropiai mokosi institute... Todėl kiekvienas lietuvis turėtų jausti malonumą, tokių jaunuolių pastangas paremti, su jais susitikti, pabendrauti panašiuose kaip kad būsimasis, vasario 17 d., parengimas"... (mv)

• Aldona Stempužienė Chicago Lietuvių Operos statomoj Carmen operoje dainuos titularinę rolę antroje ir trečiame spektakliuose (balandžio 8 ir 14 d.d.).

PAGERBĖ PREL J. BALKŪNĄ

VLIKo ir Tautos Fondo valdybos sausio 28 d. Kultūros židinyje, Brooklyne pagerbė ilgametį Tautos Fondo pirmininką prel. Joną Balkūną jo 70 m. amžiaus sukakties proga.

Ta proga pagerbė ir Petrą Minkūną ilgametį išdininą, be atlyginimo tvarkiusį Tautos Fondo atskaitomybę.

ELIZABETH

ELIZABETHAS PASIRUOŠĖS VASARIO 16-TAI

Ši New Yorke pašonėje esanti ir plačiai po Elizabetho apylinkes išsimečiusi lietuvių kolonija laukia visų tautiečių atvykstant į mūsų visų metinę Tautos šventę — Vasario 16-tą. Minėjimas įvyks sekmadienį, vasario 18 dieną.

L.B. Elizabetho Apylinkės Valdyba yra nustačiusi sekančią minėjimo eigą: 11 valandą šv. Petro ir Povilo lietuvių bažnyčioje bus iškilmingos pamaldos. Tuoj po pamaldų, apie 12 valandą, visi persikeliam į Lietuvių Laisvės salę, kur vyks minėjimas. Pagrindines mintis šiai progai pasakys veiklus L. B. Centro Valdybos narys iš Philadelphiaus Algimantas Gečys, kurio įdomius pareiškimus dažnai matome spaudoje. Meninę dalį atliks New Yorko choras Perkūnas, vadovaujamas Vytauto Strolios. Be to, dalyvaus New Jersey tautinių šokių grupė, vadovaujama Birutės Vaičiūnaitės ir Elizabeth veikianti Dr. V. Kudirkos Vardo šeštadieninės mokyklos mokiniai. Taigi, kaip matome programa bus gyva, įvairi ir skoninga.

Visi geros valios lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti šioje mūsų Nepriklausomybės paskelbimo šventėje, kurią minėsime vasario 18 dieną, 12 val. po pietų.

Valdyba

DIRVAI AUKOJO

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

L. Morkūnas, Chicago 1,00
P. Švarcas, Mascoutah 7,00
S. Leons, St. Clair Shores 2,00
S. Lazdinis, Euclid 4,00
A. Karsokas, Cleveland 2,00
H. Andruška, Woodhaven 2,00
B. Makaitis, Norwood 5,00
J. Malskis, Cleveland 7,00
V. Gilyš, Glendale 7,00
Parama Credit Union

Toronto 50,00
Dariaus - Girėno Klubas

Detroit 15,00
Č. Douvan, Cleveland 2,00
M. Selivončikas, Boston 2,00
M. Valiukėnas, Concord 2,00
A. Dilba, Philadelphia 2,00
K. Gasparaitis, Cleveland 2,00
A. Koncė Vandenberg 10,00
P. Žolynas, Chicago 7,00
K. Gražys, Chicago 5,00
C. Laikūnas, Monee 2,00
A. Nakutienė, Chicago 10,00
T. Jurcys, Chicago 7,00
R. Nemickas, Highland 7,00
K. Trečiokas, Union 7,00
M. Kavolis, E. Dubuque 2,00
S. Pociulis, Kenosha 2,00
S. Pangonis, Omaha 2,00
I. Janušis, Sterling Hts. 3,00
J. Vaitkus, Toronto 2,00
P. Druseikis, Rochester 2,00
A. Liutkus, Cleveland 2,00
A. Matuzas, Chicago 2,00
A. Matioška, Dorchester 2,00
A. Petrikas, Great Neck 2,00
A. Penkauskas, Cleveland 7,00
J. Vebaitis, Union 5,00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

Mylimai motinai

A. A.

MARIJAI JUŠKĖNIENEI

Lietuvoje mirus, sūnų GERARDĄ su šeima nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Giedrė ir Stepas Matai
Ona Matusevičienė
Judy ir Arėjas Natkevičiai
Ona ir Vacys Raciūnai

A. A.

JUSTINUI ŠIRVAIČIUI

mirus, sūnų ALGĮ, žmoną DOMICELEJ, dukrą RAMUNĘ bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučia

L.T.M. Čiurlionio Ansamblis

Balfo piniginių vairo Chicagoje pabaigtuvių vadovai ir talkininkai. Viršuje: Balfo direktorius ir centro valdybos vicepirmininkas Jonas Jasaitis, Balfo centro valdybos pirmininkė Marija Rudienė, Balfo Chicago apskrities valdybos pirmininkas Valerijonas Šimkus, Draugo redaktorius kun. Petras Činikas, Draugo redaktorius Bronius Kvildys, žurnalistas Jurgis Janušaitis ir inž. Antanas Rudis, Apačioje Balfo darbuotojai bei talkininkai.

V. Noreikos nuotrauka